

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet Zagreb
Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti
Ak god. 2014./2015.

Petra Salamon
**Narodna knjižnica kao kulturni centar zajednice s osvrtom na
Gradsku knjižnicu Pregrada**
Diplomski rad

Mentorica: doc. dr. sc. Ana Barbarić
Zagreb, 2015.

Sadržaj

1. Uvod.....	3
2. Narodna knjižnica.....	4
2.1. Službe i usluge narodne knjižnice.....	5
2.2. Zadaće narodne knjižnice.....	8
2.3. Službe, usluge i zadaće narodne knjižnice kao kulturnog centra zajednice.....	16
3. Gradska knjižnica Pregrada.....	19
3.1. Usluge Gradske knjižnice Pregrada u službi kulturnog centra zajednice.....	20
4. Istraživanje o Gradskoj knjižnici Pregrada kao kulturnom centru zajednice.....	34
4.1. Metodologija.....	34
4.2. Anketa.....	34
4.3. Rezultati istraživanja.....	35
4.4. Rasprava.....	41
5. Zaključak.....	43
6. Literatura.....	45
7. Dodaci.....	48

Sažetak

Ovaj rad bavi se proučavanjem narodnih knjižnica kao kulturnih centara zajednice s osvrtom na Gradsku knjižnicu Pregrada. Prvi dio rada govori općenito o narodnim knjižnicama, dakle iznosi definiciju narodnih knjižnica i objašnjava njihovu važnost te govori o službama i uslugama narodnih knjižnica i o njihovim zadaćama. Također, govori o uslugama i zadaćama narodne knjižnice koje su vezane uz knjižnicu kao kulturni centar zajednice. Temeljna literatura korištena prilikom proučavanja službi, usluga i zadaća narodnih knjižnica su *IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice* i *IFLA-in i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice*. Nadalje, rad govori o Gradskoj knjižnici Pregrada. Donosi istraživanje koje se odnosi na Gradsku knjižnicu Pregrada i uključuje anketni upitnik proveden među korisnicima Gradske knjižnice te istraživanje o broju kulturnih događaja koje knjižnica provodi. Također, u radu će biti nabrojane i opisane brojne kulturne aktivnosti koje knjižnica redovito organizira. Glavna pretpostavka od koje se polazi je da je Gradska knjižnica Pregrada kulturni centar zajednice, odnosno grada Pregrade.

Ključne riječi: narodna knjižnica, kultura, kulturni centar

Public library as a cultural centre of community with an overview on Pregrada Public library

Summary

This work deals with public libraries as cultural centres of community with an overview on Pregrada Public library. First part of this work is talking about public libraries in general – it gives a definition of public libraries and explains their importance. It also talks about public libraries services and mission. Furthermore, this work is about services and mission that are important for libraries in a cultural way. Basic literature for this work are *IFLA Public Library Service Guidelines* and *UNESCO/IFLA Public Library Manifesto*. Also, this work talks about Pregrada Public library. There was a research conducted about Pregrada Public library which includes a questionnaire about how users of Public library are satisfied with the services that the library gives them and a research about cultural events that the library organizes. This work will present many of cultural events that the library organised. The main aim of the work is that the Pregrada Public library is a cultural centre of community, apropos cultural centre of Pregrada city.

Key words: public library, culture, cultural centre

1. Uvod

Ovaj rad govori o narodnoj knjižnici kao kulturnom centru zajednice, a posebno se osvrće na Gradsku knjižnicu Pregrada. Proučavajući literaturu, u radu je navedeno što je narodna knjižnica te koje su usluge, službe i zadaće koje ona provodi. Glavni cilj ovog rada je dokazati da je Gradska knjižnica Pregrada kulturni centar lokalne zajednice, odnosno grada Pregrade. To će se pokušati pomoću ankete koja je provedena u Knjižnici, a obrađena u 3. poglavlju rada.

Kako bi se moglo pristupiti daljnjoj izradi rada, potrebno je definirati pojmove *kulturni događaji*, odnosno *kultura* i *lokalna zajednica*. „Kultura je u najširem značenju ukupnost tvornih i duhovnih dobara što ih je stvorio čovjek, tj. ukupnost čovjekova ponašanja i njegovih međusobnih odnosa u procesu materijalnoga i duhovnoga stvaranja kroz povijest civilizacija.“¹ Prema Solaru, riječ kultura dolazi od latinske riječi *cultura* što znači gajenje, obrađivanje, usavršavanje, njegovanje, oplemenjivanje. Kultura je jedna od najsloženijih riječi u engleskome jeziku. Eagleton promatra kulturu kroz tri temeljne tradicijske struje definicije kulture: prva je kultura koja se vezuje uz civilizaciju, druga je vezana uz umjetnost, a treća se odnosi na način života neke skupine ljudi.² Dakle, pojam *kulturni događaji* u okviru ovog diplomskog rada označavao bi događaje koje organizira neka skupina ljudi (knjižnica), a koji su vezani uz neku vrstu umjetnosti i organiziraju se kako bi utjecali na neku drugu skupinu ljudi. Nadalje, „određenje pojma *lokalne zajednice* vrlo je različito i mijenja se od autora do autora, ovisno o području kojim se bave u stručnom i znanstvenom pogledu. Većina autora koji se bave određenjem pojma zajednice slažu se s možda najjasnijom definicijom lokalne zajednice koju je dao Pusić. Polazna točka pri strukturalnom određivanju pojma lokalne zajednice jesu prostor, ljudi, potrebe i djelatnosti. Ako bismo ova četiri pojma objedinili u jednoj rečenici, mogli bismo reći da lokalnu zajednicu čine ljudi koji žive na određenom prostoru, imaju zajedničke potrebe i bave se različitim djelatnostima. Svaka je lokalna zajednica određena svojim kulturnim, povijesnim i tradicionalnim vrijednostima, a posebno ljudima koji tu žive i rade. Lokalna zajednica se može promatrati i kao institucija koja

¹ Tomašević, Nives; Kovač, Miha. Knjiga, tranzicija, iluzija. Zagreb : Naklada Ljevak, 2009. Str. 22.

² Isto. Str. 23.

raspoláže javnom vlasti koja joj je omogućena putem zakona. Ona predstavlja širi pojam od teritorijalne zajednice.“³

Zašto je važno da narodna knjižnica bude kulturni centar lokalne zajednice? Glavna zadaća i poslanje narodne knjižnice je da omogući građanima i svojim korisnicima što bolje usluge i pristup tim uslugama. Jedna od tih usluga su kulturne aktivnosti. Stoga narodna knjižnica okuplja brojne građane koji su zainteresirani za bavljenje kulturnim aktivnostima, a knjižnica kao promotor knjige i kulture ima veliku ulogu u tome.

2. Narodna knjižnica

Narodne knjižnice smatraju se ustanovama koje osiguravaju lokalni pristup znanju. Prisutne su svugdje u svijetu, no bez obzira na različite okolnosti u kojima se nalaze, kulturne običaje, pa čak i različite usluge koje pružaju ovisno o mjestu u kojem se nalaze, svugdje se definiraju jednako i to kao „organizacije koje osniva, podržava i financira određena zajednica putem lokalne, regionalne ili nacionalne vlasti ili putem nekog drugog oblika organizacije. One osiguravaju pristup znanju, informacijama, cjeloživotnom učenju i djelima mašte pomoću niza izvora i službi, a na raspolaganju su svim članovima zajednice bez obzira na njihovu rasu, nacionalnost, dob, spol, religiju, jezik, invaliditet, ekonomski i radni status te obrazovanje.“⁴ Prema IFLA-inom i UNESCO-ovom Manifestu za narodne knjižnice, „narodne knjižnice su lokalna obavijesna središta koja svojim korisnicima omogućuju neposredan pristup svim vrstama znanja i informacija.“⁵ Knjižnice su ujedno i javni prostor koji je zbog više razloga više dragocjen od nekog drugog javnog prostora (primjerice kina ili kazališta). Neki od razloga su prostorna dostupnost i činjenica da se knjižnica nalazi u vlastitoj četvrti ili mjestu i nije potrebno putovati u neki drugi grad, zatim dostupnost zgrade koja najčešće ima prohodan put i lako dostupan ulaz, vremenska dostupnost jer knjižnice uglavnom rade cijeli dan i nije potrebno rezervirati termin dolaska. Nadalje, jedan od razloga je i slobodno kretanje prostorom odnosno mogućnost korisnika da uzme knjigu u ruke i

³ Mataga Tintor, Arijana. Razlike u percepciji lokalne zajednice i prevencije poremećaja u ponašanju između ključnih ljudi s obzirom na spol. // Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja 42,2(2006), str. 83-100. Dostupno i na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=25777 (29.4.2015.)

⁴ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. 2. hrvatsko izd. (prema 2. izmijenjenom izd. izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 15.

⁵ IFLA-in i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice. // IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. 2. hrvatsko izd. (prema 2. izmijenjenom izd. izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 105.

procijeni sviđa li mu se ili ne, raznolikost sadržaja koji knjižnica nudi i na kraju to što knjižnica nudi stalno sudjelovanje u kulturnom sadržaju u svakodnevnom životu.⁶

2.1. Službe i usluge narodne knjižnice

Prema navedenim definicijama narodnih knjižnica koje navode *IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice* i *IFLA-in i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice*, narodne knjižnice moraju svim osobama omogućiti jednak pristup uslugama i građi koju posjeduju. Osnovne usluge koje bi narodne knjižnice trebale omogućiti svojim korisnicima su „posudba knjiga i druge građe, korištenje knjiga i druge građe u prostoru knjižnice, pružanje obavijesti u tiskanom i elektroničkom obliku, informacijsku službu i usluge rezervacije, informacijske usluge o zajednici, obrazovanje korisnika za korištenje knjižnice uključujući i podršku programima opismenjivanja, organiziranje raznih programa i događanja, suvremene komunikacijske alate kao što su blogovi, sms poruke i društvene mreže za referentne usluge i odnose s javnošću.“⁷ Naravno, navedene usluge svaka knjižnica mora prilagoditi sebi i svojim korisnicima. Kako bi knjižnica utvrdila koja građa, službe i usluge su potrebne njenim korisnicima, ponekad je potrebno analizirati podatke o korisnicima knjižnice. Ukoliko, primjerice, postoje korisnici koji se ne mogu služiti građom koju knjižnica posjeduje, knjižnica mora nabaviti građu koja bi zadovoljila te korisnike. Na primjer, ako je korisnik knjižnice osoba koja ne govori jezikom koji se koristi u kraju u kojem se nalazi knjižnica, knjižnica mora osigurati korisniku građu na njegovom jeziku. To može učiniti kupnjom knjiga na stranim jezicima, posudbom iz neke druge knjižnice ili na neki drugi, primjeren način. Primjer knjižnice koja radi u skladu s potrebama građana, odnosno korisnika je jedna „londonska gradska knjižnica, u četvrti u kojoj preteže indijsko imigrantsko stanovništvo. Tamo je uočeno da su navike ponašanja takve da se obitelj ne razdvaja – pa su u knjižnici, koja ima i svoj uobičajen postav, napravljene i tzv. Dnevne sobe, sobe namijenjene boravku obitelji s više djece različite dobi, opremljene informacijskom i glazbenom tehnologijom, časopisima za žene i mlade, te slikovnicama i igračkama za malu djecu, bez dobne granice, ni

⁶ Zlatar Violić, Andrea. Knjižnice – prostori javnosti i komunikacije. // Slobodan pristup informacijama : 9. okrugli stol : zbornik radova / uredile Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Str. 7.

⁷ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice, str. 43.

donje ni gornje, sa sasvim uobičajenim ponašanjem da svi hodaju bosu po tepihu.“⁸ Isto tako, knjižnica mora omogućiti da građa bude fizički dostupna svim korisnicima. Također, knjižnica mora osigurati građu koja bi zadovoljila sve dobne skupine korisnika – od onih najmlađih do najstarijih. „Zbirke i službe moraju, uz tradicionalnu građu, obuhvaćati i sve odgovarajuće vrste nositelja obavijesti i suvremene tehnologije. Visoka kvaliteta i primjerenost mjesnim potrebama i uvjetima od temeljne su važnosti. Građa mora odražavati tekuća kretanja i društveni razvitak te biti pamćenjem ljudskih stremljenja i mašte. Zbirke i službe ne smiju biti izložene bilo kakvom obliku ideološke, političke ili vjerske cenzure niti trgovačkim pritiscima.“⁹ Usluge narodne knjižnice za sve korisnike moraju biti besplatne, odnosno plaća se godišnja članarina čija cijena varira od knjižnice do knjižnice. Te usluge, tj. rad knjižnice treba biti financiran od mjesne, regionalne ili nacionalne vlasti ili putem nekog drugog oblika organizacije. Ukoliko knjižnica naplaćuje svoje usluge, kontradiktorna je s načelom da je narodna knjižnica dostupna svima jer time ograničava svoje korištenje. U brojnim knjižnicama naplaćuje se zakasnina ako korisnik kasni s vraćanjem građe, usluga fotokopiranja, printanja i slično. Ukoliko knjižnica ima tu praksu, treba voditi računa o tome da cijena tih usluga nije previsoka kako ne bi odbila korisnike od knjižnice. Također, potrebno je korisnicima omogućiti besplatan pristup internetu koji je u današnje doba neophodan.

Korisnici narodne knjižnice mogu biti osobe svih dobnih skupina. Nema osobe koja je premlada ili prestara da bi bila korisnik narodne knjižnice. Tako se korisnici knjižnice mogu podijeliti na skupine, a to su djeca, mladež i odrasli. Neke usluge i službe koje nudi narodna knjižnica razlikuju se s obzirom na skupinu kojoj pripadaju korisnici. Skupina korisnika koji se smatraju djecom ubraja osobe do 13. godine starosti. Usluge za djecu prvenstveno su usmjerene prema tome da potiču djecu na čitanje te im omoguće da osjete radost čitanja. Vrlo je važno djecu poticati na čitanje od malih nogu jer time se povećavaju šanse da će ta djeca u odrasloj dobi više čitati, a i odlaziti u knjižnicu.¹⁰ Kako bi narodna knjižnica u potpunosti zadovoljila ovu skupinu, vrlo je važna komunikacija i suradnja s ustanovama koje se bave djecom. To uključuje vrtiće, škole, domove, nakladnike knjiga za djecu i mladež, kulturne ustanove. Također, knjižnica mora osigurati građu za djecu, što znači da bi trebala imati slikovnice, knjige, časopise za različite uzraste, zatim neknjižnu građu poput igračaka, CD-ova, kaseta, a i računalnu građu za edukaciju i igru. Vrlo je važno organizirati i aktivnosti za

⁸ Zlatar Violić, Andrea. Navedeno djelo, str. 7.

⁹ IFLA-in i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice, str. 105-107.

¹⁰ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice, str. 44.

djecu, poput pričanja priča, raznih likovnih radionica, izložbe, projekcije filmova i/ili crtića i slično. Nadalje, posebna skupina korisnika narodne knjižnice je mladež. U tu skupinu pripadaju „mladi ljudi koji se nalaze između djetinjstva i odrasle dobi, a smatraju se članovima društva sa svojom vlastitom kulturom. Narodna knjižnica mora razumjeti njihove potrebe i svoje usluge prilagoditi tim potrebama. Pri tome treba osigurati građu, uključujući i pristup elektroničkim izvorima informacija, koja će odražavati njihove interese i kulturu. U nekim slučajevima to će značiti nabavu građe koja predstavlja mladenačku kulturu na raznim medijima koji nisu dio tradicionalne knjižnične građe, na primjer popularni romani, knjige i televizijske serije, glazba, DVD-ovi, časopisi za tinejdžere, plakati, računalne igre, stripovi.“¹¹ S obzirom na to da mnogi mladi ljudi prestaju čitati u tom životnom razdoblju, potrebno ih je što više poticati. U tome veliku ulogu ima narodna knjižnica. Ona im mora omogućiti građu i uvjete za intelektualni, socijalni i emocionalni razvitak. Trebala bi im omogućiti prijelaz s usluga za djecu na usluge za odrasle. Zato bi bilo dobro kad bi svaka knjižnica imala poseban odjel za mladež koji bi bio primjereno opremljen i uređen te na kojem bi radila osoba kvalificirana i voljna raditi s tom skupinom korisnika. Isto kao i za djecu, važno je da knjižnica organizira razne aktivnosti za mlade. Osim organiziranja programa poput pričanja priča i čitanja knjiga, razgovora o knjigama, klubova za raspravu, informativnih programa o brojnim temama, kreativnih radionica, priredaba, predstava i slično, mladima je potrebno pružiti i pomoć pri izradi zadaća i učenju, poduke iz stjecanja pismenosti i poticati ih da što više koriste ono što im knjižnica nudi. Kako bi knjižnica privukla što veći broj mladih u knjižnicu, potrebno je pravilno se oglašavati. Stoga bi informacije o knjižnici i njenim aktivnostima i uslugama bilo dobro oglašavati na mjestima gdje se mladi druže i izlaze, te im informacije pružiti na zanimljiv način. Odrasli kao skupina korisnika narodne knjižnice imaju različite zahtjeve prema informacijskim i knjižničnim službama ovisno o situacijama u kojima se nalaze tijekom obrazovnog procesa, radnog ili osobnog života. Kako bi narodna knjižnica zadovoljila potrebe te skupine korisnika važno je da potiče cjeloživotno učenje, prati interese ljudi u slobodnom vremenu i njihove informacijske potrebe, da prati aktivnosti zajednice i omogućuje korisnicima kulturne i aktivnosti koje ih zanimaju te da im da mogućnost čitanja iz razonode.¹² Podupiranje cjeloživotnog učenja jedna je od glavnih usluga i zadaća narodnih knjižnica. Cjeloživotno učenje podrazumijeva podupiranje formalnog i neformalnog obrazovanja ljudi svih dobnih skupina. Knjižnica to radi na način da prikuplja raznovrsnu građu koja bi ljudima omogućila zadovoljenje njihovih interesa, na način da surađuje s

¹¹Isto. Str. 45.

¹² Isto. Str. 46.

brojnim drugim ustanovama poput škola te tako da korisnicima osigurava prostor za učenje. Vrlo važnu ulogu u cjeloživotnom učenju ima i internet pa je potrebno još jednom napomenuti da svaka narodna knjižnica mora svojim korisnicima omogućiti pristup internetu. Nadalje, spomenuto je kako narodna knjižnica prati interese ljudi u slobodnom vremenu. Kako postoje brojne aktivnosti kojima se ljudi bave u slobodnom vremenu tako knjižnica mora biti u toku i organizirati aktivnosti koje bi zadovoljile ljude. To mogu biti kreativne radionice, edukativne radionice, izložbe i brojne druge aktivnosti.

Osim navedenog, narodne knjižnice trebalo bi poticati na unapređivanje službi i usluga. Tako zgrade narodnih knjižnica treba proširiti u prostor zajednice i kulturni prostor, a ne samo fizičko mjesto skladištenja znanja, proširiti svoje usluge korištenjem World Wide Weba i Weba 2.0 te gledati prema Webu 3.0 i 4.0, zatim povezati se sa svojim zajednicama i gdje je potrebno obrazovati i obučavati ljude, razvijati svjetsku mudrost i djelovati na rušenju barijera i cenzure istovremeno poštujući sve kulture. Nadalje, knjižničare bi trebalo poticati na usavršavanje i ohrabrivati ih za daljnje učenje, a istovremeno trebalo bi poboljšati dostupnost kataloga i baza podataka, posebno za korisnike s problemima vida. Narodnu knjižnicu trebalo bi poticati da bude „kombinirana“ knjižnica, odnosno knjižnica koja je kombinacija arhiva, muzeja, knjižnice i kulture.¹³

2.2. Zadaće narodne knjižnice

Zadaće narodnih knjižnica propisane su IFLA-inim i UNESCO-ovim Manifestom za narodne knjižnice. Između ostalog, Manifest nabraja koje sve zadaće narodne knjižnice moraju ispuniti, a ovaj diplomski rad ukratko će objasniti važnost svake zadaće i primjerom prikazati kako se one u knjižnicama provode. Većina zadaća koje Manifest navodi vezane su uz knjižnicu kao kulturni centar, odnosno, većinu tih zadaća knjižnica mora ispunjavati kako bi se mogla nazvati kulturnim centrom zajednice.

¹³ Dopuna IFLA-inog Manifesta. // IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. 2. hrvatsko izd. (prema 2. izmijenjenom izd. izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 119.

Stvaranje i jačanje čitateljskih navika kod djece od rane dobi

Stvaranje i jačanje čitateljskih navika kod djece od rane dobi prva je zadaća koju navodi Manifest. Prema navedenoj zadaći važno je da knjižnice imaju odjele za djecu i stručne djelatnike koji će biti osposobljeni za rad s djecom. Kako bi ova zadaća bila ispunjena, važno je imati prostor u kojem bi se djeca osjećala dobro, opušteno i spremno za čitanje i učenje. Vrlo je važno raditi s djecom od rane dobi zato što se kod djece na taj način potiče razvoj govora, percepcije, pažnje, koncentracije, pamćenja, motivacije za pričanje i pismeno izražavanje. Na taj način omogućuje se djetetu stjecanje znanja, informacija, bogati se rječnik i potiče prepoznavanje i razumijevanje svojih i tuđih osjećaja. Odjeli za djecu ujedno se smatraju i odjelima za roditelje zato što su roditelji glavni odgajatelji svoje djece, a odjeli za djecu neke narodne knjižnice odličan su prostor gdje oni s djecom mogu raditi.¹⁴ Primjer knjižnice koja pomaže u stvaranju i jačanju čitateljskih navika kod djece od rane dobi je Gradska knjižnica Zadar. U Gradskoj knjižnici Zadar jednom tjedno održavaju se radionice za djecu od 3 do 7 godina uz sudjelovanje roditelja, jednom mjesečno održava se klub čitatelja za djecu od 8 do 12 godina, povremeno se održava radionica s pjesmicama uz pokret za bebe i djecu rane dobi, te brojne druge aktivnosti koje pomažu u razvoju djece.

Podupiranje osobnog obrazovanja za koje se odlučuje pojedinac, kao i formalnog obrazovanja na svim razinama

Navedena zadaća je druga po redu zadaća narodnih knjižnica koju nalaže IFLA-in i UNESCO-ov Manifest. Iz samog naziva zadaće možemo vidjeti da se odnosi na obrazovanje pojedinaca. Dakle, knjižnice moraju podupirati osobu na obrazovanje na koje se odluči. To može uključivati samouke osobe koje žele naučiti nešto novo ili znati više o temama koje ih zanimaju (neformalno obrazovanje). U tom slučaju knjižnice moraju pojedincima osigurati građu koja im je potrebna. Ako knjižnica nema građu koju pojedinac želi ili treba, knjižničar

¹⁴ Stričević, Ivanka; Čunović, Kristina. Knjižnične usluge za djecu rane dobi i roditelje u Hrvatskoj. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 56, 3(2013), str. 53.

može doći do građe na neki način, primjerice međuknjižničnom posudbom. Što se tiče formalnog obrazovanja, ono je (kao i svako drugo) vrlo važno za pojedinca. Formalno obrazovanje uključuje obrazovanje u obrazovnim ustanovama. To podrazumijeva predškolsko obrazovanje, osnovnoškolsko, srednjoškolsko, preddiplomsko, diplomsko i postdiplomsko obrazovanje. Narodne knjižnice moraju osigurati raznovrsnu građu koja je važna za pojedine razine obrazovanja, a isto tako i za neformalno obrazovanje. Primjerice, za osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje vrlo je važna lektira. S obzirom na to, narodne knjižnice moraju osigurati nekoliko lektirnih primjeraka kako bi učenici mogli doći do građe ako je nema dovoljno u školskim knjižnicama. Važno je i da narodne knjižnice surađuju sa školama i drugim obrazovnim ustanovama. Također, bitna stavka koja pomaže kod obrazovanja pojedinaca je prostor. Tako bi svaka narodna knjižnica trebala osigurati prostor za čitanje (čitaonicu) kako bi korisnici imali mjesto u kojem bi širili svoje znanje. Nadalje, vrlo su važni i sami knjižničari. Oni moraju biti na raspolaganju korisnicima kako bi što lakše došli do građe koja im treba. „Za razliku od tradicionalnog knjižničara koji razmišlja kako pohraniti građu, moderni knjižničar pomaže korisnicima kako se orijentirati među medijima i informacijama – ne u pedagoškom, nego u informacijskom smislu te im pomoći da u tome budu samostalni. Glavna orijentacija je multimedijски pristup učenju za djecu, škole i odrasle, a moderna tehnologija je medij za dostizanje cilja – dobiti informaciju i učiti.“¹⁵ Zadnja, ali ne i manje važna stavka je Internet. Kako bi knjižnica svojim korisnicima osigurala što bolju mogućnost za cjeloživotno učenje, važno je da im osigura pristup internetu koji je danas neizostavna stavka u obrazovanju. Primjer knjižnice koja ima dobro organiziranu čitaonicu je Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac Sisak.

Stvaranje mogućnosti za osobni kreativni razvitak

Treća zadaća koju nalaže Manifest odnosi se na kreativni razvoj pojedinca. Kako bi narodne knjižnice omogućile kreativni razvoj pojedinca, trebale bi održavati različite kreativne radionice. To se može odnositi na čitanje knjiga, gledanje filmova, izradu nakita, izradu plakata, crtanje, pisanje, različite tečajeve, izložbe i još mnoge kreativne stvari za koje bi

¹⁵ Narodne knjižnice u funkciji cjeloživotnog učenja : iz newslettera AMPEU, 28.3.2010. URL: <http://pogledkrozprozor.wordpress.com/2010/03/28/narodne-knjiznice-u-funkciji-cjelozivotnog-ucenja-iz-newslettera-ampeu/> (1.5.2015.)

korisnici knjižnice bili zainteresirani. U tom slučaju vrlo je važno istražiti korisnike, odnosno stvari koje ih zanimaju kako bi se u skladu s tim moglo djelovati i organizirati radionice koje bi poticale njihov kreativni razvoj. Tako se, primjerice, u Gradskoj knjižnici i čitaonici Vlado Gotovac Sisak korisnici susreću dva puta mjesečno kako bi održali čitateljski klub.¹⁶ Vrlo dobar primjer kojim se potiče kreativnost pojedinaca je Gradska knjižnica Pregrada koja organizira radionicu „Čitam, uživam i fotografiram se“ u kojoj mogu sudjelovati sve osobe zainteresirane za fotografiranje, te osobe koje uživaju biti slikane. Na toj radionici fotografi slikaju korisnike s knjigama, a potom zajedno uživaju u gledanju slika na velikom platnu, te osim što se na taj način druže i stječu prijatelje, stvaraju iskustvo i rade ono što vole.¹⁷

Poticanje mašte i kreativnosti djece i mladih ljudi

Ova zadaća odnosi se na kreativnost kod djece i mladih. Poticanje njihove kreativnosti jednako je važno kao i poticanje kreativnosti odraslih. Stoga je važno da se održavaju raznorazne radionice za djecu, a posebno i za mlade. Kreativne radionice za djecu mogu biti pričanje priča, pjevanje pjesmica, igranje računalnih igrica, igranje društvenih igara i brojne druge aktivnosti. Vrlo je važno proučiti dob djece koja dolazi u knjižnicu kako bi se u skladu s tim mogle organizirati radionice. Primjerice, ako dijete ima 2 ili 3 godine tad će se organizirati pričanje priča, dok se s djecom od 7 ili 8 godina može organizirati igranje društvenih igara. Mladi ljudi također su vrlo važni korisnici knjižnice. Mladi su posebna skupina korisnika i oni imaju posebne zahtjeve. Kako bi se zadovoljile njihove potrebe za kreativnošću važno je da se prouči njihov profil i u skladu s tim djeluje. Za mlade je važno da je knjižnica u trendu, odnosno da je upoznata s najnovijim trendovima koji mlade zanimaju. Primjerice, ako je u nekom razdoblju popularno čitati literaturu o vampirima, i ako knjižničar u evidenciji vidi da je to ono što mlade zanima i što posuđuju, tada bi knjižnice trebale organizirati okupljanja na kojima mladi mogu raspravljati o pročitanim knjigama o vampirima. Nadalje, kako bi se poticala kreativnost mladih mogu se organizirati još brojne druge aktivnosti poput izrade nakita, učenje štrikanja ili heklanja i drugo. Jedan od

¹⁶ Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac Sisak. Čitateljski klub za odrasle. URL: http://www.nkc-sisak.hr/?page_id=4254/ (1.5.2015.)

¹⁷ Gradska knjižnica Pregrada je na Facebooku. URL: <https://www.facebook.com/gradska.knjiznica.pregrada> (1.5.2015.)

zanimljivih primjera radionica za mlade je radionica origamija Nikole Plejića održana u Gradskoj knjižnici Marka Marulića.¹⁸

Promicanje svijesti o kulturnom nasljeđu, uvažavanju umjetnosti, znanstvenih postignuća i inovacija

Navedena zadaća odnosi se na važnost knjižnice da upoznaje korisnike s kulturnim nasljedom, umjetnošću, znanstvenim postignućima i inovacijama. Knjižnica to može raditi na različite načine. Primjerice, može organizirati izložbu umjetničkih radova ili održati predavanje o prošlosti i kulturi kraja u kojem se nalazi. Na taj način knjižnica svoje korisnike upoznaje sa stvarima koje su važne za kulturu kraja ili naroda. Omogućuje im da možda saznaju nešto novo o svojoj prošlosti ili da jednostavno na lagan način dobe uvid u nešto što ranije možda ne bi smatrali važnim. Također, narodna knjižnica može omogućiti održavanje izložbe nekom lokalnom umjetniku. Tako je, primjerice, Gradska knjižnica Marko Marulić omogućila prostor za izložbu skulptura Ivke Pavazza.¹⁹

Osiguranje pristupa kulturnim izvedbama svih izvedbenih umjetnosti

Navedena zadaća odnosi se na to da se mora omogućiti pristup kulturnim izvedbama svih izvedbenih umjetnosti. Pod kulturnim izvedbama svih izvodačkih umjetnosti smatraju se umjetnosti koje se odnose na fizički i/ili vokalni rad. To se, primjerice, odnosi na pjevanje, ples, glumu i slično. Kako zadaća navodi, važno je svima osigurati jednak pristup određenim kulturnim izvedbama, dakle, ne smije biti naplaćivanja ulaznica ili tome slično kako bi svi korisnici mogli imati priliku biti publika prilikom odvijanja takvih aktivnosti.

¹⁸ Gradska knjižnica Marka Marulića. Odjel za djecu i mlade. URL: http://www.gkmm.hr/odjel_za_djecu_i_mlade.htm (1.5.2015.)

¹⁹ Gradska knjižnica Marka Marulića. Izložbe i izlagači u 2013. URL: http://www.gkmm.hr/izlozbe_2013.htm (1.5.2015.)

Gajenje dijaloga među kulturama i zastupanje kulturnih različitosti

Gajenje dijaloga među kulturama i zastupanje kulturnih različitosti podrazumijeva upoznavanje korisnika narodne knjižnice sa njihovom kulturom, ali i drugim kulturama, te mogućnost učlanjenja u knjižnicu bez obzira na pripadnost kulturi. „Kulturni identitet zauzima značajno mjesto u okviru cjelokupnog društvenog identiteta. Njegove specifične značajke očituju se između ostalog i u različitosti kultura, te slobodnoj i otvorenoj razmjeni kulturnih vrijednosti. Područje je to u kojem knjižnice zauzimaju jednu od najvažnijih uloga. Svojim djelovanjem i razvojem koji je temeljen na jednakosti pristupa svima bez obzira na dob, rasu, spol, vjeru, nacionalnost, jezik ili društveni položaj, knjižnice potvrđuju priznavanje kulturnih različitosti te ih nastoje integrirati u svoj rad. Posebice, njihovo djelovanje očituje se u međusobnoj suradnji knjižnica koja pruža nove mogućnosti da se osnaže veze među ljudima, narodima i kulturama, suradnji knjižnica s ostalim ustanovama u zemlji ili inozemstvu, djelovanju manjinskih knjižnica, projektima međukulturalne suradnje, višejezičnim i multikulturalnim zbirkama.“²⁰ Narodna knjižnica mora svim korisnicima omogućiti jednak pristup svoj građi i uslugama bez obzira na karakteristike koje ih obilježavaju, uključujući i kulturnu pripadnost. Tako knjižnica mora biti otvorena prema svima i u slučaju kulturne raznolikosti omogućiti da se svi korisnici u knjižnici osjećaju jednako. Mora osigurati druženje pripadnika različitih kultura i raznovrsnu literaturu koja bi zadovoljila svačije potrebe, dakle mora osigurati kulturno različite zbirke i usluge. Primjer knjižnice koja zastupa kulturalne različitosti samim tim što je središnja knjižnica Talijana je Gradska knjižnica i čitaonica Pula.

Podupiranje usmene predaje

Za svaki narod vrlo je važna njegova usmena predaja. Knjižnica kao kulturna i informacijska ustanova mora podupirati usmenu predaju i osigurati da se usmena tradicija nekog kraja ili

²⁰ Hrvatsko knjižničarsko društvo. Skupovi. URL: <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/171/> (1.5.2015.)

naroda ne zaboravi. Usmena predaja podrazumijeva prenošenje raznih znanja, od onih vezanih uz prošlost nekog kraja, običaja do novih znanja koja je potrebno zabilježiti. Usmena tradicija odnosi se i na brojne mitove i legende, a zadaća knjižnice je da omogući korisnicima pronalazak građe koja sadrži važne informacije vezane uz usmenu tradiciju. Primjer knjižnice koja podupire usmenu tradiciju je Gradska knjižnica Marka Marulića. U toj je knjižnici održan 4. okrugli stol o zavičajnosti u knjigama za djecu i mlade „Utjecaj hrvatske usmene tradicije u suvremenoj književnosti za djecu i mlade“.²¹

Osiguranje pristupa građana svim vrstama obavijesti o svojoj zajednici

Narodna knjižnica je informacijska ustanova koja mora osiguravati različite informacije svojim korisnicima, ali ne samo korisnicima već i svim građanima grada u kojem djeluje. Prema 9. zadaći IFLA-inog i UNESCO-ovog Manifesta narodna knjižnica mora obavještavati građane o svemu što se u njihovoj zajednici događa. To može biti na različite načine, putem plakata, putem interneta, odnosno mrežnih stranica ili društvenih mreža itd. To znači da djelatnici knjižnice moraju među prvima biti obaviješteni o događajima u kraju, odnosno o svemu što se u nekom kraju ili zajednici događa kako bi građane o tome obavijestili.

Pružanje primjerenih informacijskih usluga lokalnim poduzećima, udrugama i interesnim skupinama

Prema desetoj zadaći narodnih knjižnica koju navodi IFLA-in i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice, knjižnice moraju pružati primjerene informacijske usluge lokalnim poduzećima, udrugama i interesnim skupinama. To bi značilo da se „narodna knjižnica treba nalaziti u centru zajednice ukoliko želi potpuno sudjelovati u njezinim aktivnostima. Stoga treba surađivati s drugim skupinama i organizacijama u zajednici. Ta će suradnja uključivati

²¹ Gradska knjižnica Marka Marulića. 4. okrugli stol o zavičajnosti u knjigama za djecu i mlade. URL: http://www.gkmm.hr/cetvrti_okrugli_stol_o_zavicajnosti_u_knjigama_za_djecu_i_mlade.htm (1.5.2015.)

razne vladine urede i urede lokalne vlasti, poslovnu zajednicu i volonterske organizacije. Potrebno je analizirati informacijske potrebe tih tijela i na temelju toga organizirati službe i usluge kako bi se zadovoljile te potrebe.²² Na taj način knjižnica može uvelike pomoći organizacijama, poduzećima i svima koji su zainteresirani, a isto tako knjižnica time podiže svoj ugled i uvelike može utjecati na svoju bolju budućnost. Primjer knjižnice koja se uključuje u pomaganje udrugama je Gradska knjižnica Zadar. U njoj su se održali natječaji za dodjelu financijskih podrški građanskim inicijativama koje se provode u lokalnim zajednicama.²³

Olakšavanje razvitka informacijskih vještina i računalne pismenosti

Predzadnja zadaća koju navodi IFLA-in i UNESCO-ov Manifest je olakšavanje razvitka informacijskih vještina i računalne pismenosti. U današnje vrijeme kada su informacije svuda oko nas, kada smo okruženi novim tehnološkim otkrićima koji se svakim danom sve više razvijaju, potrebno je biti u korak s njima i prihvatiti sve novitete što nam ti informacijski proizvodi pružaju. Knjižnica je jedna od ustanova koja mora pomoći osobama naučiti sve novosti koje su važne za shvaćanje nečega što je novo i velikom broju korisnika nepoznato. Računalna ili informatička pismenost relativno je nova i vezana je uz poznavanje funkcioniranja računala i njihovog korištenja. Pojam informatičke pismenosti javio se 1980.-ih godina, usporedno s pojavom osobnih računala. Računalna odnosno informatička pismenost često se upotrebljava kao sinonim za informacijsku pismenost, no to nije pravilno. „Informatička pismenost ostvaruje se putem definirane razine uporabe i operiranja računalnim sustavima, mrežama i programima.“²⁴ Najveća razlika između informatičke i informacijske pismenosti je ta da se informatička odnosi na tehnologiju, infrastrukturu i tehnološke praktične vještine, a informacijska sadržajima, koji su i razlog korištenja tehnologijom. Također, da bismo bili informacijski pismeni moramo biti i informatički pismeni jer je većina informacija u digitalnom obliku, dok nam za informatičku pismenost ne moramo biti

²² IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice, str. 47-48.

²³ Gradska knjižnica Zadar. Natječaji za projekte otočnih udruga. URL: <http://www.gkzd.hr/?q=hr/content/natje%C4%8Daji-za-projekte-oto%C4%8Dnih-udruga> (1.5.2015.)

²⁴ Špiranec, Sonja; Banek Zorica, Mihaela. Informacijska pismenost : teorijski okvir i polazišta. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2008. Str. 86.

informacijski pismeni.²⁵ Nadalje, narodne knjižnice kao informacijske ustanove koje su ukorak s vremenom moraju korisnike uputiti, pa čak i naučiti sve što je potrebno da bi bili računalno pismeni jer bez računalne pismenosti može se reći da se u današnje doba zaista ne može. Stoga knjižnice moraju organizirati različite radionice, predavanja, možda sudjelovati s školama ili ustanovama koje pomažu u učenju kako koristiti računala. Ako knjižnica nema mogućnost održavanja navedenih radionica, predavanja ili nečeg sličnog tada mora usmjeriti korisnike na nešto što bi im moglo pomoći. Odličan primjer knjižnice koja održava takve radionice je knjižnica Savica koja pripada Knjižnicama grada Zagreba. Navedena knjižnica održava besplatnu informatičku radionicu za zreliju životnu dob koja se održava svake srijede, a provodi se već 11 godina. Program poduke i pomoći pri radu na računalu potpuno se prilagođava osobnim potrebama i željama polaznika, a može uključivati osnove rada na računalu, pisanje teksta, sluzenje elektroničkom poštom, pretraživanje Interneta i sluzenje multimedijom.²⁶

Podupiranje i sudjelovanje u programima razvijanja pismenosti namijenjenima svim dobnim skupinama i iniciranje takvih programa, kad je potrebno

Posljednja, ali ne i manje važna zadaća narodnih knjižnica koju navodi Manifest je podupiranje i sudjelovanje u programima razvijanja pismenosti namijenjenima svim dobnim skupinama i iniciranje takvih programa. Pismenost je poznavanje pisma, mogućnost čitanja i pisanja. Pismenost je najvažnija osobina koja krase nekog pojedinca i u današnje je doba nužna za preživljavanje. Bez poznavanja čitanja i pisanja, možemo reći da je osoba 21. stoljeća izgubljena i nema kompetencije za pravilno sudjelovanje u životu i onome što život pruža. Knjižnice su ustanove koje moraju pomoći razvijanju pismenosti osobama svih dobnih skupina. Pismenost koja uključuje poznavanje pisma te mogućnost čitanja, pisanja i računanja nazivamo osnovna pismenost. Iako je ta pismenost najvažnija za pojedinca i bez nje ostale pismenosti ne mogu biti ostvarive, današnje doba donosi nam velik broj pismenosti koje su također važne. Računalna pismenost koju navodi prošla zadaća samo je jedna od brojnih pismenosti važnih za razvitak pojedinca. Najvažnija pismenost koju pojedinac mora razvijati

²⁵ Isto. Str. 86.

²⁶ Knjižnice grada Zagreba: knjižnica Savica: informatička radionica. URL: <http://www.kgz.hr/default.aspx?id=795> (1.5.2015.)

je informacijska pismenost. „Informacijski pismena osoba je sposobna prepoznati kada joj je informacija potrebna i zna ju pronaći, vrednovati i učinkovito koristiti. Informacijski pismenim pojedincima smatraju se oni koji su naučili kako učiti.“²⁷ Dakle, narodna knjižnica mora svojim korisnicima pomoći razviti informacijsku pismenost kako bi mogli pronaći, vrednovati i pravilno koristiti potrebnu informaciju. „Dok učenici u školama, studenti na fakultetima i stručnjaci u znanstvenim ustanovama imaju na raspolaganju stručnog knjižničara koji zna kako im pomoći da samostalno pronalaze informacije, većina stanovništva kojem bi narodna knjižnica mogla koristiti nema tu mogućnost. Oni imaju informacijske potrebe i tehnologiju koja se neprestano mijenja. Sretni su ako u ulozi vodiča imaju narodnu knjižnicu koja je dobro opremljena osobljem i građom.“²⁸ Knjižnice 21. stoljeća moraju korisnicima pomoći jer na taj način omogućavaju im bolje cjeloživotno učenje, odnosno mogućnost za cjeloživotno učenje. Nadalje, postoje još mnoge pismenosti koje su važne za pojedinca. Jedna od njih je i medijska pismenost. „Ona podrazumijeva sposobnost pristupa, analize, vrednovanja i odašiljanja poruka posredstvom medija.“²⁹ Medijska pismenost omogućuje razumijevanje medijskog sadržaja i kritički odnos prema tom sadržaju. To znači da omogućuje osobi da informacije dobivene putem medija može realno sagledati i procijeniti jesu li dobivene informacije činjenice ili stavovi te razlikovati informaciju i zabavu ili prepoznati skrivenu reklamnu poruku.³⁰ Zatim, vrlo su važne i neke druge pismenosti poput temeljne ili osnovne pismenosti, funkcionalne pismenosti, knjižnične i digitalne. Navedene pismenosti važne su jer pomažu osobama da razviju određene karakteristike važne za pojedinu pismenost, a narodne knjižnice su ustanove koje pojedincima moraju u tome pomoći. Temeljna ili osnovna pismenost podrazumijeva vještine čitanja, pisanja i numeričku pismenost, a s njom je u izravnoj vezi i funkcionalna pismenost. Funkcionalna pismenost omogućuje prilagođavanje društvenim promjenama. Te promjene u današnje su vrijeme tehnološke naravi, pa se može reći da u današnje vrijeme temeljna pismenost podrazumijeva i vještine komuniciranja, korištenje suvremenom informacijskom i komunikacijskom tehnologijom, kvalitetno razumijevanje prirodnih i društvenih zbivanja, osposobljenost za rješavanje problema i informirano donošenje odluka, vještinu i spremnost za timski rad te osposobljenost za trajno učenje. Nadalje, važna je i knjižnična pismenost koja se, kako i samo ime govori, odnosi na kompetentno korištenje knjižnicama, a ostvaruje se upućivanjem i

²⁷ Smjernice za informacijsku pismenost u cjeloživotnom učenju : završna verzija / Jesús Lau. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 21.

²⁸ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice, str. 51.

²⁹ Špiranec, Sonja; Banek Zorica, Mihaela. Navedeno djelo. Str. 86.

³⁰ Isto. Str. 86.

poučavanjem o korištenju određenom knjižnicom, njezinim uslugama i izvorima. Za razvijanje navedene pismenosti kod korisnika nema bolje osobe od knjižničara. Zadnja, ali ne i manje važna pismenost koju će spomenuti ovaj rad je digitalna pismenost. Ona je definirana kao sposobnost čitanja i razumijevanja hiperteksta ili multimedijских tekstova, a uključuje razumijevanje slika, zvukova i teksta dinamičkog nesekvencijalnog hiperteksta. Ovaj pojam odnosi se općenito na građu u digitalnom obliku. Narodna knjižnica može pomoći korisnicima pri stjecanju kompetencija za navedenu pismenost tako da korisnike uči pretraživati Internet, upravljati multimedijom i građom ili da im pokaže kako komunicirati putem mreže.³¹

2.3. Službe, usluge i zadaće narodne knjižnice kao kulturnog centra zajednice

Kao što je u radu već spomenuto, narodna knjižnica ima veliku ulogu u promicanju kulture i kulturnom uzdizanju građana. Zbog više razloga ona se može nazvati kulturnim centrom neke zajednice. Ovaj dio rada spomenut će usluge i zadaće narodne knjižnice koje su vezane uz kulturu i objasniti zašto je to tako. „Uzalud savršen prostor, oprema, i obrazovano osoblje ako knjižničari nisu kreativni, a korisnici nisu zadovoljni. Da bi korisnici bili zaintrigirani i kako bi knjižnica ispunila njihova očekivanja, treba im ponuditi što raznovrsnije i bogatije sadržaje, vodeći uvijek računa o kvaliteti i stručnosti knjižničnih službi, usluga i aktivnosti. Za knjižnicu je važno da ona nije samo *spremište knjiga*, nego aktivni sudionik i stvaratelj života u zavičajnoj zajednici. Pored kvalitete i stručnog provođenja knjižničnih službi i usluga, važna je i organizacija aktivnosti koje pridonose kulturnom životu zajednice. Može se reći da je gradska knjižnica dnevni boravak grada u kojem djeluje, pogotovo kada je riječ o manjim sredinama koje nemaju mnogo kulturnih ustanova.“³² Također, knjižnica ima veliku ulogu u životima građana i ona se danas ne temelji samo na aktivnostima poput promicanja čitanja već ima velik utjecaj na živote pojedinaca. Kvalitetno promicanje aktivnosti može pozitivno utjecati na čitalačke navike djece koja time mogu poboljšati svoje čitalačke tehnike, usvojiti pozitivan odnos prema knjizi, a na kraju i promicati svoje stavove obitelji i prijateljima. Također, povećan interes za knjigu, čitanje i razumijevanje teksta vodi prema boljem uspjehu

³¹ Isto. Str. 84 – 87.

³² Ciceran, Iva. Gradska knjižnica – dnevni boravak grada. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 53, 3/4(2010), str. 172.

u školovanju, što može imati za posljedicu bolje zaposlenje.³³ Nadalje, „Knjižnice bi se trebale posebno brinuti za tri vida kulturnog razvitka:

1. književnost i jezik – „tradicionalna“ uloga knjižnice, budući da je teško zamislivo da bi bilo koja druga ustanova mogla u tome učinkovito zamijeniti knjižnicu,
2. promicanje poštovanja prema drugim kulturama: unutar zajednice kojoj knjižnica služi, ali i u širem kontekstu
3. multimedij: nadići tiskani medij, uspostaviti veze s galerijama, muzejima, izvedbenim prostorima i/ili ih uvesti u knjižnicu.“³⁴

Od već navedenih usluga i zadaća narodne knjižnice većina njih knjižnicu čini kulturnim centrom zajednice. Jedna od najvažnijih usluga u tom pogledu je održavanje izložbi. Brojne knjižnice u svojim prostorima omogućuju izlaganje slika ili nekih drugih umjetničkih djela. Na taj način omogućuje umjetnicima lakše predstavljanje svijetu. Umjetnici koji izlažu u nekoj knjižnici mogu biti lokalni, odnosno iz mjesta u kojem se knjižnica nalazi, ali i ne moraju. Umjetnički radovi u knjižnici mogu biti izloženi duži ili kraći vremenski period. Najčešće su djela izložena duže vrijeme kako bi što više korisnika moglo vidjeti uratke. Također, u većini slučajeva organizira se vrijeme kada je autor prisutan u knjižnici i kaže nešto više o svojim radovima. Vrlo je važan prostor u kojem se izlažu umjetnička djela. Bitno je da budu vidljiva i na pristupačnom mjestu kako bi građani imali što bliži pristup izloženom. Ponekad se umjetnička djela mogu u knjižnici prodavati no u današnje doba to je komplicirano jer je potrebna fiskalna blagajna i izdavanje računa. Zatim, knjižnica kao kulturni centar zajednice organizira kojekakve kreativne radionice. To mogu biti radionice za djecu, mlade ili starije osobe. Mogu uključivati, primjerice izradu nakita, igračaka ili bilo čega za što su građani zainteresirani. No zašto je knjižnica kulturni centar ako organizira kreativne radionice? Zato što omogućuje svim građanima da sudjeluju, poziva građane da dođu u što većem broju i omogućuje im da razvijaju svoje sposobnosti. Nadalje, knjižnica može organizirati kazališne predstave također za sve uzraste. Dobar primjer takve knjižnice je Knjižnica Dubrava koja redovito organizira program *Kazalište u knjižnici*. Taj program „namijenjen je djeci koja će se možda prvi put uopće susresti s kazalištem i koja možda inače ne bi iz materijalnih razloga ili prostorne udaljenosti središta upoznala svijet kazališne umjetnosti. Ovdje je uloga knjižnice doista značajna jer razvija ljubav prema stvaralaštvu i

³³ Dragija Ivanović, Martina. Vrednovanje utjecaja narodnih knjižnica na lokalnu zajednicu. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 55, 1(2012), str. 87.

³⁴ Bawden, David. Otvoreno društvo i knjižnice. // Slobodan pristup informacijama u službi kulturnog razvitka : zbornik radova / uredile Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2002. Str.16.

umjetnosti od najranije dobi.³⁵ Osim kazališne umjetnosti potrebno je njegovati i filmsku umjetnost, pa knjižnice mogu organizirati gledanje filmova ili crtića. Zatim, knjižnica kao kulturni centar može organizirati i glazbene koncerte. To podrazumijeva koncerte glazbenika raznih vrsta, ali najčešće klasične glazbe ili glazbe koja je popularna u određenom kraju. Na taj način knjižnica može i poticati glazbenike iz lokalne zajednice u kojoj se nalazi i dati im priliku da održe koncert u prostorima knjižnice. Naravno, dužnost knjižnice je da ogласi događanje kako bi bilo što više posjetitelja. Dakle, knjižnica na taj način potiče građane na izražavanje, ali i na to da slušaju glazbu koja je zasigurno vrlo važan dio kulture. Primjerice, „od 1997. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu započinje održavanje koncertnih priredbi koje programski osmišljavaju djelatnici Zbirke muzikalija i audio-materijala. Redovito se održavaju Uskršnji i Božićni koncert koje je zagrebačka publika vrlo dobro prihvatila te su postali neizostavni dio kulturnog identiteta Knjižnice. Održavaju se i drugi koncerti (prigodni i humanitarni) na kojima sudjeluju brojni izvođači iz zemlje i svijeta, koji rado prihvaćaju poziv i nastupe u Knjižnici.“³⁶ Zanimljiv je primjer knjižnice u Lisbonu, Iowa koja na specifičan način organizira kulturna druženja za djecu. Knjižnica organizira „The after school Cafe“ odnosno kafić i restoran u koji djeca mogu ići poslije škole. Kako su knjižničari te knjižnice primijetili da određena djeca, ali i odrasli, redovito posjećuju knjižnicu poslije nastave, a pritom donose svoje sendviče i sokove, odlučili su proširiti dio knjižnice i uz pomoć Grada napraviti prostor gdje bi djeca mogla dobiti besplatan obrok, ali gdje bi mogla i učiti, igrati se i družiti.³⁷

3. Gradska knjižnica Pregrada

Gradska knjižnica Pregrada osnovana je 1983. godine. Od 1983. do 1993. godine bila je smještena u iznajmljenom prostoru u zgradi obitelji Hofbauer u Kostelgradskoj ulici. Godine 1993. dodijeljen joj je veći prostor u prostorima „stare škole“ u samom centru grada, ali je u istoj zgradi bila smještena i srednja škola pa se knjižnica 1999. privremeno preselila u za tu

³⁵ Đukec Kero, Ivančica; Nebesny, Tatjana. Knjižnice grada Zagreba u kulturnom i društvenom životu metropole. // Slobodan pristup informacijama : 9. okrugli stol : zbornik radova / uredile Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Str. 45.

³⁶ Pšenica, Davorka. Kulturni programi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu – mostovi prema javnosti. // Slobodan pristup informacijama : 9. okrugli stol : zbornik radova / uredile Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Str. 31.

³⁷ Smallwood, Carol. Creative management of small public libraries in the 21st century. Lanham : Rowman & Littlefield, 2015. Str. 225-228.

svrhu adaptirane prostore Vatrogasnog doma. Nakon završetka izgradnje nove zgrade srednje škole, knjižnica se ponovo vratila u svoj stalni prostor koji je iznova adaptiran, proširen i nanovo opremljen. Preseljenje u novoopremljeni prostor dogodilo se 30. lipnja 2004. godine. Danas se u istoj zgradi na katu nalazi Muzej grada Pregrade, a u podrumu Gradska kavana. Knjižnica ima dječji odjel, koji ujedno služi i kao igraonica, odjel za odrasle u kojem je ugodna čitaonica dnevnog tiska i studijska čitaonica, te zajednički prostor za djecu i odrasle. Također, na odjelu za odrasle nalazi se elektronički katalog za pretraživanje fonda koji posjeduje knjižnica, fotokopirni uređaj, skener i računalo koje omogućuje korisnicima knjižnice pristup internetu, dok se na dječjem odjelu nalaze računala na kojem djeca mogu igrati različite kompjutorske igrice. Prostor čitaonice koncipiran je tako da se malim razmještajem može pretvoriti u prikladan prostor za odvijanje raznih kulturnih i društvenih aktivnosti. Taj se prostor vrlo često koristi u tu namjenu zato što knjižnica nerijetko organizira različite aktivnosti poput igraonica za djecu, različitih izložaba, predstavljanja knjiga, koncerata i sl.

Knjižni fond Gradske knjižnice Pregrada broji oko 26 000 knjiga, no taj se broj svakim danom povećava zbog želje knjižnice da svojim korisnicima omogući što više literature koja ih zanima. Najveći broj knjiga, njih 45% pripada području beletristike, 25% je stručne literature, a 30% dječje literature. Uz to, knjižnica redovito nabavlja periodiku, društvene igre za djecu, video igrice, filmove i slično. Glavni i osnovni izvor financiranja su sredstva gradskog proračuna, dok se nabava opreme i knjižnog fonda djelomično financira sredstvima Ministarstva kulture, temeljem javljanja na njihove natječaje.

Što se tiče zavičajne zbirke, Gradska knjižnica Pregrada je nema, već samo manji dio zavičajne građe. Neki dijelovi zavičajne građe su osam starih knjiga iz zbirke Ottenfels iz dvorca Bežanec, koji se nalazi na području grada Pregrade, časopisi „Kaj“ i „Turist“, brošure i zbornici, razglednice, fotografije i slično. Razlog tome je što se ne zna gdje je završila zavičajna građa knjižnice koja je nekada djelovala u Pregradi te se do zavičajne građe dolazi zahvaljujući darovanoj građi pojedinaca i kupnji.

Važno je napomenuti kako knjižnica, na žalost, ima samo malo pričuveno spremište, dok su ostale knjige, za koje postoji manji interes, smještene u priručnim gradskim prostorijama. Knjižnica se nada da će joj uskoro biti omogućen pomoćni prostor za spremište u nekom od gradskih prostora. S obzirom na to da u knjižnicu svakodnevno stiže velik broj građe, nedostatak prostora stvara joj velik problem.

Nadalje, Gradska knjižnica Pregrada ima četiri kataloga na odjelu za odrasle i na dječjem odjelu: abecedni, stručni, naslovni i mjesni, te katalog ilustratora na dječjem odjelu. Od 6. mjeseca 2006. godine, članovima je na raspolaganju elektronski katalog i od tog se datuma kataložne kartice više ne ispisuju.

Od 2002. godine knjižnica je koristila računalni program za knjižnice ZAKIweb, a od 1.4.2009. godine, koristi se program ZAKI.

Zaposlene su dvije djelatnice: ravnateljica – voditeljica knjižnice i pomoćna knjižničarka, a učlanjeno je oko 1000 članova.³⁸

3.1. Usluge Gradske knjižnice Pregrada u službi kulturnog centra zajednice

Gradska knjižnica Pregrada vrlo često organizira različite kulturne događaje. Kako su korisnici Knjižnice različitih profila, kulturni događaji organiziraju se za osobe svih dobnih skupina. Ponekad su to igraonice za djecu, ponekad radionice za starije, a ponekad prisustvovati mogu osobe različite dobi. Kako je Pregrada malen grad koji kulturne događaje organizira rijetko, tako je Knjižnica ustanova koja zaista preuzima ulogu kulturnog centra lokalne zajednice. U ovom poglavlju diplomskog rada bit će nabrojani brojni događaji koje Knjižnica organizira. Organizira se više programa koji su prvenstveno namijenjeni promociji zavičajnih i lokalnih umjetnika i stvaratelja, te hobistima koji slikaju, pišu, fotografiraju i slično. U prostorima knjižnica organiziraju se izložbe građana grada Pregrade i korisnika Gradske knjižnice Pregrada, ali i ostalih umjetnika, pa je važno je reći da Knjižnica zaista potiče rad svojih korisnika i sugrađana. Isto tako, Knjižnica surađuje s brojnim ustanovama i udrugama koje djeluju na području Pregrade, ali i šire.

³⁸ Grečić, Draženka. Osobni intervju. 27.3.2015.

Izložbe

Gradska knjižnica Pregrada u svojem je prostoru izložila brojna umjetnička djela različitih autora. Neki od autora su i korisnici Gradske knjižnice Pregrada što znači da Knjižnica uspješno potiče svoje korisnike na kulturno uzdizanje ne samo na način da organizira izložbe već i tako što omogućuje svima da pokažu svoja znanja i vještine. Neke od izložbi održanih u Gradskoj knjižnici Pregrada su:

Izložba nakita Mire Pižir

Autorica nakita je Mira Pižir, knjižničarka iz Marije Bistrice. Izradom nakita počela se baviti prije godinu dana. Materijal koji koristi kod izrade je raznoliki pa tako možete pronaći narukvice, ogrlice, naušnice te prstenove od murano stakla, raznih metalnih komponenti, ali i poludragog kamenja poput malahita, ahata, lave, ametista, opsidijana, fluorita i još mnogih drugih. Vrijeme koje zahtijeva izrada ovisi o vrsti nakita.³⁹

Izložba slika Tajane Rusovan

U knjižnici je održana izložba slika Tajane Rusovan, slikarice amaterke iz Pregrade. Na izložbi su se mogle razgledati kompozicije izrađene od prešanog suhog cvijeća te slike izrađene u tehnici enkaustike. Posebnost izrade slika je u tome što se voštana boja rastopi na glačalu, a zatim se vrškom glačala nanosi na fotopapir, dok se za veće površine boja nanosi cijelim glačalom. Ovakvim nanošenjem boje dobivaju se različite nijanse.⁴⁰

³⁹ Isto.

⁴⁰ Isto.

Izložba kolača „Slatki zalogaj priziva prošlost“

Posebnost te izložbe bila je u tome što su kolači za ovu prigodu bili malo modificirani i što je njihov naziv bio vezan uz Pregradu (npr. Čokoladne kocke iz dvorca Gorica, Kostelgradski prijatelj, Thierryjeve voćne košarice, Kunagorski panj, Pregradski coprnjak itd.). Kolače su pripremile 24 gospođe i 1 gospodin, a izloženo je 35 vrsta kolača. Organizatori su bili Gradska knjižnica Pregrada i Plesni studio DIV. U prigodnom programu sudjelovali su Plesni studio DIV i vokalna grupa Kmeti.⁴¹

Božićna izložba „Dvije Ane“

Božićna izložba „Dvije Ane“ bila je presjek rada gospođa Ane Vukas i Anice Kovačić, s naglaskom na božićnom uređenju. Jedna od zanimljivosti ove izložbe bio je i stakleni bor sastavljen od proizvoda Vetropack Straže, koji služi za prezentaciju tvrtke i koji su gospođe prigodno ukrasile. U glazbenom dijelu programa nastupio je Brass quintet Glazbene škole Pregrada.⁴²

Izložba slika „Život je pjesma“

U Gradskoj knjižnici Pregrada održana je i izložba „Život je pjesma“. Autorice slika su studentice iz Pregrade, Dragica Kantoci i Kristina Horvat. Slike su napravljene akrilom, tušem, temperama te zanimljivim kombinacijama tehnika. Djevojke su pokazale, ne samo kako kombinirati različite tehnike, već i kako kombinirati Tekstilno-tehnološki fakultet i

⁴¹ Gradska knjižnica Pregrada. Izvješće o radu Gradske knjižnice Pregrada za 2013. godinu. URL: <http://www.pregrada.hr/content/izvje%C5%A1%C4%87e-o-radu-gradske-knji%C5%BEnice-pregrada-za-2013-godinu> (10.5.2015.)

⁴² Gretić, Draženka. Osobni intervju. 27.3.2015.

Akademiju likovnih umjetnosti. Ovo je bila jedna od zanimljivijih izložbi jer je zbog odličnog sadržaja i velikog interesa bilo produženo trajanje izložbe.⁴³

Izložba unikatnog nakita NIT Miljenke Presečki iz Krapine

Nakit Miljenke Presečki je spoj konca za heklanje i punjenja vunom što mu daje volumen te je time savršeno lagan za nošenje. Ljepotu niti u heklanom nadopunjuju metalni dijelovi. Izložene su bile naušnice, ogrlice, prstenje i ukosnice, i to u crnoj te raznim nijansama plave, zelene, smeđe i roza boje. Svaki je komad nakita jedinstven i plod je velike ljubavi autorice prema heklanju.⁴⁴

Izložba „Ususret Uskrsu“

Na izložbi „Ususret Uskrsu“ članice Udruge kostelskih žena imale su priliku izložiti tradicionalne uskrsne kolače i ukrase. Svi zainteresirani posjetioци mogli su degustirati fine slastice, a pomoć pri posluživanju pružila je Gradska kavana – ugostiteljski praktikum Srednje škole Pregrada.⁴⁵

„I tkanina može biti slikarsko platno“

U Gradskoj knjižnici Pregrada održana je izložba pod nazivom „I tkanina može biti platno“. Izložene su bile platnene torbe magistre i inženjerke tekstilnog i modnog dizajna Ive Berket iz Zagreba. Torbe imaju zanimljive džepove, neki su izrađeni od plastike i u njima se nalaze male slike, a kod velikih je torbi slika dio džepa.⁴⁶

⁴³ Isto.

⁴⁴ Isto.

⁴⁵ Isto.

⁴⁶ Isto.

Meteorološki kontrasti 4

„Meteorološki kontrasti 4“ naziv je izložbe održane u Gradskoj knjižnici Pregrada. Izložbu je održala udruga Crometeo. „Crometeo je udruga osnovana 2003. godine, a okuplja ljubitelje meteorologije, vremenskih ekstrema i ekologije. Strast koju Crometeovci imaju u fotografiranju meteoroloških motiva teško se može opisati. Za jedan dobro uhvaćeni kadar meteorološkog ekstrema zna se čekati satima, cijelu noć, po vrućini, po velikoj hladnoći ili snježnoj vijavici. Za ovu je izložbu odabrano 60 fotografija različitih autora. Fotografije prikazuju munje, snježne mećave, čarobne zalaske sunca te brojne druge meteorološke motive. Od 2007. godine Udruga je imala 4 skupne izložbe. Posljednja od njih, „Meteorološki kontrasti 4“, putuje Hrvatskom i do sada je obišla mnoge regije.“⁴⁷

Radionice za odrasle

U ovom poglavlju rada bit će navedene radionice koje se u Knjižnici bile organizirane uglavnom za odrasle osobe. To su radionice:

Lijepe godine, naše i vaše

U Gradskoj knjižnici Pregrada organiziran je okrugli stol posvećen međugeneracijskoj solidarnosti. Pod stručnim vodstvom psihologinje Snježane Večerić, predstavnici svih dobnih skupina imali su priliku iznijeti svoja razmišljanja, stavove, potrebe i ideje kako povećati kvalitetu života ljudi treće životne dobi. Ovim susretom željelo se povećati svijest o starenju kao i razmišljanju o vlastitom starenju. Glavno pitanje oko kojeg se bazirao održani okrugli stol bilo je „što treba starijima, a da im mlađi mogu ponuditi i obratno“.⁴⁸

⁴⁷ Popadić, Rade. U petak se u Pregradi otvara Crometeo izložba fotografija „Meteorološki kontrasti 4“, 6.11.2014. URL: <http://crometeo.hr/u-petak-se-u-pregradi-otvara-crometeo-izlozba-fotografija-meteoroloski-kontrasti-iv/> (5.5.2015.)

⁴⁸ Lijepe godine, naše i vaše. // Pregrada.hr. URL: <http://arhiva.pregrada.hr/story.php?id=302> (18.5.2015.)

Predavanje o depresiji

Gradska knjižnica Pregrada organizirala je predavanje pod nazvom "Depresivno raspoloženje nije znak da ste teško bolesni" kojeg je održao specijalist psihijatar dr. Zlatko Crkvenčić. Predavanju su se odazvali brojni korisnici Knjižnice, kako stariji tako i oni mlađi.⁴⁹

Gastro druženje pod nazivom „Bundeva – kraljica jeseni, upoznajmo sva njena lica, slatka i slana“

U Gradskoj knjižnici Pregrada održano je gastro druženje pod nazivom „Bundeva – kraljica jeseni, upoznajmo sva njena lica, slatka i slana“. Ideju za ovo druženje dala je gospođa Božena Zernec iz Krapine, koja je i napravila koncepciju programa, a voditeljica programa bila je Kristina Grofelnik, studentica nutricionizma i kolumnistica portala Zdrava krava. Druženje je organizirano u suradnji s KUD-om Pregrada, a u glazbenom dijelu nastupili su pregradski tamburaši. Razne pite, štrudle, namaze, torte i juhe i pripremile su žene iz Pregrade. Uz to, zainteresirani su mogli slati recepte jela od bundeva na Facebook stranicu Knjižnice koja ih je potom objavila.⁵⁰

Predavanje o osteoporozi

Inicijativa za očuvanje kvalitete života u suradnji s Gradskom knjižnicom Pregrada organizirala je predavanje i edukaciju za građane na temu „Osteoporoza - prevencija i liječenje. Predavanje je održano u sklopu projekta “kretanjem protiv osteoporoze”u Gradskoj knjižnici Pregrada, a prisustvovati su mogle sve zainteresirane osobe. Među posjetiteljima bili su učenici Srednje škole Pregrada, smjer medicinski tehničar koji su predavanje slušali u

⁴⁹ Gretić, Draženka. Osobni intervju. 27.3.2015.

⁵⁰ Isto.

sklopu nastave. Pokrovitelj predavanja je Zagorska liga protiv raka, a voditeljice projekta Gordana cesarec, Sunčica Martinec i Ivana Kern.⁵¹

Izložba slika Ružice Anderlič

U Gradskoj knjižnici Pregrada održana je izložba slika pod nazivom „Radost života kroz boje“. Autorica slika je Slovenka Ružica Anderlič. Njene slike iskazuju ljubav, strast, razmišljanje, slutnje, a sve sliveno na platno pomoći živih boja. Odišu energijom i ljubavi prema životu. Najčešće upotrebljavan motiv su ruže, koje autorica jako voli i koje joj uljepšavaju svaki dan. Koristi se raznim tehnikama, a najčešće akrilom na platnu i akrilom na akva papiru.⁵²

Predavanje o osteoartritisu

Nakon predavanja o osteoporozi, u Knjižnici je održano i predavanje o artrozi. Predavačice su bile Ivana Kern, Gordana Cesarec i Sunčica Martinec iz Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske toplice. Organizator predavanja bila je Gradska knjižnica Pregrada u suradnji s Udrugom umirovljenika Pregrada. Predavanje je obuhvatilo definiciju artritisa, njegovu učestalost, liječenje lijekovima, nefarmakološko liječenje i vježbe, a pri završetku predavanja sudionici su dobili i uzorak proizvoda za liječenje osteoartritisa.⁵³

⁵¹ Isto.

⁵² Isto.

⁵³ Isto.

Noć knjige

Kako u svim ili većini knjižnica u Hrvatskoj, tako se i u Gradskoj knjižnici Pregrada svake godine obilježava noć knjige. Ove, 2015. godine, Noć knjige održana je 23. travnja, na dan kad se obilježava Svjetski dan knjige i autorskih prava, proglašen 1995. na Glavnoj skupštini UNESCO-a, kao simbolični datum u svjetskoj književnosti jer su toga dana 1616. godine umrli Miguel de Cervantes, William Shakespeare i Inca Garcilaso de la Vega. Na taj dan u pregradskoj Knjižnici održale su se brojne radionice, što za djecu i mlade, što za odrasle. Ideja obilježavanja tog dana zasniva se na katalonskom običaju darivanja knjiga i ruža na dan Svetog Jurja (Sant Jordi). Naime, Sveti Juraj, poznat po pobjedi nad moćnim zmajem, zaštitnik je Katalonije, a na Jurjevo, u Kataloniji je običaj da muškarci ženama poklanjaju ruže, a žene muškarcima knjige. Simbolika vezana uz taj običaj u Gradskoj knjižnici Pregrada izražena je papirnatim ružama na kojima su se nalazili aforizmi o knjigama koji su se darivali posjetiteljima, a koje su izradili učenici Osnovne škole Pregrada pod nadzorom školske pedagoginje, kao i lutkarskom predstavom „ZMAJEVO BLAGO“, u kojoj Jura pobjeđuje zmaja. Lutkarska predstava za male i velike inspirirana je pričom iz knjižice dramskih igrokaza Andree Brlobuš „Četiri laka komada na četiri teška kotača“, koja su predstavljena prije predstave. Predstavu je izvelo srednjovjekovno putujuće lutkarsko kazalište IOCLATORI iz Dvora Veliki Tabor.

Osim toga, organizirana je zanimljiva vrsta kazališne izvedbe o vršnjačkom nasilju pod nazivom „STOP“. Predstavu je izvodila skupina mladih knjižničara Mladi knjižničari d.o.o, a suorganizator bila je Osnovna škola Janka Leskovara iz Pregrade.

Nadalje, održano je predstavljanje slikovnice koju su osmislila, ilustrirala i tekst napisala djeca iz Dječjeg vrtića „Naša radost“ iz Pregrade. Slikovnicu su predstavili odgojitelji i djeca iz dječjeg vrtića.

Posljednja radionica održana na ovogodišnjoj Noći knjige je „Terapija s čitanjem“, radionica na kojoj su se čitale priče iz knjige „I na početku i na kraju bijaše kava“, autorice Julijane Matanović. Sudionici radionice bili su Čitateljski klub Srednje škole Pregrada i Savjet mladih

grada Pregrade, a sudjelovati su mogli i svi ostali zainteresirani korisnici knjižnice ili građani grada Pregrade.⁵⁴

„Branje grojzda“ Pregrada

„Branje grojzda“ je manifestacija koja se svake godine zadnji vikend u mjesecu rujnu održava u gradu Pregradi. Moglo bi se reći da je to vrijeme godine kada Pregrada živi. U sklopu manifestacije, Gradska knjižnica Pregrada redovito održava različite kulturne aktivnosti. Godine 2015. Knjižnica je organizirala izložbu slika s glazbenim koncertom, a u suradnji s Muzejom grada Pregrade „Dr. Zlatko Dragutin Tudjina“ koji se nalazi u istoj zgradi kao i knjižnica organizirana je promocija kataloga ljekarničke zbirke Thierry. Također, u suradnji s Turističkom zajednicom grada Pregrade, u Knjižnici je održan jedan dio Poslovnog uzleta na kojem su se okupili brojni obrtnici koji djeluju na području Pregrade.

Radionice za djecu

Osim izložbi i radionica za odrasle, Knjižnica konstantno organizira različite radionice za djecu – od pričanja priča do kreativnih radionica u kojima djeca mogu izraziti svoju kreativnost. Radionice koje se organiziraju za djecu najčešće su posjećene radionice i djeca su aktivni članovi Knjižnice. Neke od već održanih radionica su:

„Radionica kreativnog zidanja – TEIFOC“

Radionica kreativnog zidanja bila je namijenjena za svu djecu zainteresiranu za zidanje kućica od malih opeka, crijepova i praška za vezivo, a održana je na dječjem odjelu knjižnice. Ova radionica je prva na popisu radionica za djecu zato što ju je organizirala autorica ovog

⁵⁴ Isto.

diplomskog rada za vrijeme odrađivanja prakse u Gradskoj knjižnici Pregrada, naravno uz pomoć knjižničarke koja ju je nadzirala. Odaziv na radionicu bio je veći nego što se očekivalo. Prilikom održavanja radionice, djeca su bila podijeljena u dvije grupe, od kojih je jednu grupu vodila autorica ovog rada, a drugu knjižničarka Gradske knjižnice Pregrada. Uz djecu, na radionici su mogli sudjelovati i svi zainteresirani roditelji. Radionica je bila veoma poučna, a po završetku radionice djeca su se mogla zasladiti slatkišima koje im je Knjižnica pripremila.

Nešto staro, nešto novo

Gradska knjižnica Pregrada u suradnji s plesnim studijem DIV organizirala je usporednu reviju zagorskih narodnih nošnji i moderne odjeće pod nazivom „Nešto staro, nešto novo. Stručni suradnici u ovom programu bili su Slavica Reiner, koja već duže vrijeme proučava i šiva narodne nošnje i koja je zajedno s KUD-om grada Pregrade poslala zahtjev za priznavanje svečane narodne nošnje kao kulturnog nacionalnog nematerijalnog dobra te Valentina Hršak, vlasnica modnog salona u Pregradi, koja je dizajnerica, modelarica i krojačica. Manekeni koji su nosili nošnje su članovi KUD-a grada Pregrade i Pregrađani koji će pokazati nošnje koje su u njihovom vlasništvu. Pregradski učenici i studenti nosili su modele Valentine Hršak, a djeca iz Plesnog studija DIV bila su u odjeći trgovine IVA iz Pregrade.

Kao drugi dio programa „Nešto staro, nešto novo“, održan je sajam na kojem su bili izloženi usporedno stari i novi uporabni predmeti. Na sajmu su mogli izlagati svi zainteresirani korisnici Knjižnice, ali i građani grada Pregrade, a izlagali su se brojni predmeti – posuđe, nakit, satovi, stolnjaci, ručnici, naočale, posuđe, pribor za jelo, kutijice za nakit, boce, češljevi itd. Dakle, svi zainteresirani mogli su donijeti predmet za izložiti, a ako uz stari predmet nisu imali i novi, Knjižnica ga je nabavila.⁵⁵

⁵⁵ Sajam usporednih starih i novih uporabnih predmeta. // Pregrada.hr. URL: <http://arhiva.pregrada.hr/story.php?id=306> (18.5.2015.)

Druženje i pričaonica sa Sarom Pondeljak

Jedna od radionica za djecu koju je Gradska knjižnica Pregrada organizirala je „Druženje i pričaonica sa Sarom Pondeljak“. Sara Pondeljak maštovita je i kreativna učenica 8. razreda OŠ Janka Leskovara. Piše pjesme, priče, roman, a na druženju je, uz slike iz različitih puzzli, ispričala priču o djevojčici Anđeli. Druženje je bilo namijenjeno djeci, ali i svim zainteresiranim odraslim posjetiteljima. Naravno, većina posjetitelja bila su djeca koja su s oduševljenjem slušala Saru i sudjelovala u druženju. Ova radionica odličan je prikaz toga kako Gradska knjižnica Pregrada potiče mlade osobe, građane grada Pregrade na samopromociju, ali iznad svega na druženje.⁵⁶

Pričaonica „Naopake bajke“

Na navedenoj pričaonici uz pričanje priča iz slikovnice Naopake bajke, djeca su odgovarala na pitanja zašto je bajka naopaka i koje se sve bajke u pričama spominju. Priče je pričala knjižničarka Gradske knjižnice Pregrada.

„Šegrt Hlapić slavi 100. rođendan“

Ova radionica organizirana za djecu odličan je prikaz suradnje dviju knjižnica. Radilo se o zajedničkom programu Gradske knjižnice Pregrada i Gradske knjižnice Zlatar, u okviru kojeg su djeca, nakon kratke priče o šegrtu Hlapiću, izrađivala velike plakate Hlapića i Gite. Plakati su izloženi u knjižnicama, a zatim su ih i razmijenili, kako bi ih usporedili.⁵⁷

⁵⁶ Gretić, Draženka. Osobni intervju. 27.3.2015.

⁵⁷ Isto.

Čitanje s knjigom u ruci

Suradnja Gradske knjižnice Pregrada i Fotokluba Pregrada organizirana je još jedna radionica za djecu i mlade. Program je održan na Trgu Gospe Kunagorske u gradu Pregradi, a okupilo se 50-ak djece i mladih koji su uspješno pozirali s knjigom u ruci fotografima iz Fotokluba Pregrada. Na taj način Gradska knjižnica Pregrada ukazala je djeci i mladima na važnost čitanja, ali im je pokazalo i kako čitanje može biti jako zabavno.⁵⁸

Glazbena radionica za djecu od 7 do 10 godina

Gradska knjižnica Pregrada organizirala je i glazbenu radionicu za djecu u suradnji s Glazbenom školom Pregrada. Sudjelovati su mogla sva djeca navedene dobi, bez obzira na prethodno glazbeno obrazovanje. Zainteresiranu djecu na radionici su podučavali profesori Glazbene škole Pregrada, a svirale su se violina i flauta.⁵⁹

Radionica hrvatskog znakovnog jezika

Iako ova radionica nije bila samo za djecu, navedena je u ovom poglavlju jer su sudionici u većini bila djeca i mladi. U suradnji s magistrom logopedije Tomislavom Strsoglavec, Knjižnica je organizirala radionicu hrvatskog znakovnog jezika. Radionica je zbog lijepog vremena organizirana ispred Knjižnice, a na njoj su mogli sudjelovati djeca i odrasli. Magistra logopedije na vrlo zanimljiv način prezentirala je hrvatski znakovni jezik. Najprije je bilo riječi o tome što je hrvatski znakovni jezik, a potom o tome tko ga i zašto koristi. Korisnicima je dočaran način komunikacije kod gluhonijemih osoba i mogli su vidjeti jednoručnu i

⁵⁸ Gradska knjižnica Pregrada. Izvješće o radu Gradske knjižnice Pregrada za 2013. godinu. URL: <http://www.pregrada.hr/content/izvje%C5%A1%C4%87e-o-radu-gradske-knji%C5%BEnice-pregrada-za-2013-godinu> (10.5.2015.)

⁵⁹ Gretić, Draženka. Osobni intervju. 27.3.2015.

dvoručnu abecedu znakovnog jezika. Najzanimljiviji dio radionice bio je podučavanje slova na znakovnom jeziku i slaganje rečenica koje su korisnici predložili. Svaki korisnik dobio je letak na kojem je prikazana abeceda hrvatskog znakovnog jezika. Kraj radionice obilježen je tako da su se sudionici mogli počastiti keksima i kolačima koje je Knjižnica ponudila.

Edukativna radionica o psima

Tijekom Dječjeg tjedna u Pregradi, Gradska knjižnica Pregrada u suradnji sa skloništem za nezbrinute životinje Dumovec održala je edukativnu radionicu za djecu. Cilj edukacije djece je razvijanje svijesti o ulozi životinja u čovjekovom okruženju. Uz predavačicu Petru Bajan i kroz druženje sa psom Sisi, djeca su učila kako brinuti o psu, što mu sve treba u životu, što psi smiju i ne smiju, kako udomiti psa, kako biti odgovoran vlasnik, koje pasmine pasa postoje, što znači biti volonter i brojne druge stvari.

Glazbena radionica za djecu „Mala muzika na bubnjevima“

Nakon glazbene radionice za violinu i flautu, Austrijski kulturni forum organizirao je dječji program glazbenom mozart-radionicom za udaraljke. Radionica ukazuje na ulogu ritma u klasičnoj glazbi. Violinist Hrvoje Budak vodio je posjetitelje kroz poznato djelo Wolfganga Amadeusa Mozarta „Mala noćna muzika“, a Ivana Djula pokazala je osnove tehnike bubnjanja na djembe-bubnjevima. U radionici su sudjelovali učenici Glazbene škole Pregrada, koja je, uz knjižnicu, suorganizator programa. Ova radionica rezultat je višegodišnje suradnje Gradske knjižnice Pregrada s Austrijskim kulturnim forumom.

Satovi ritmike u maskiranom izdanju

U suradnji s plesnim studijem DIV, Gradska knjižnica Pregrada organizirala je satove ritmike u maskiranom izdanju . U maskiranom izdanju djeca su bila jer se radionica održavala za vrijeme u vrijeme maskara. Radionica je bila posjećena u velikom broju.

Izrada eko pahuljica

Nekoliko dana prije božićnih blagdana, u Gradskoj knjižnici Pregrada organizirana je radionica izrade eko pahuljica. Na radionici su sudjelovala djeca iz Osnovne škole Janka Leskovara iz Pregrade, a izrađivali su zlatne eko pahuljice kojima su potom bili ukrašeni prozori dječjeg odjela Knjižnice.

„U našem gradu“

U okviru manifestacije Mjesec hrvatske knjige, Gradska knjižnica Pregrada održala je zanimljivu i kreativnu radionicu za djecu. Radionica je organizirana u suradnji s dječjim vrtićem Naša radost iz Pregrade. Tema radionice bila je „Naša priča“, u okviru koje su djeca osmislila tekst i ilustrirala priču „U našem gradu“. Priču je uredila voditeljica radionice Gordana Krizmanić. Na radionici je sudjelovao velik broj djece, a promocija slikovnice održala se u Knjižnici za vrijeme božićnih blagdana.

Gledanje filma „Kung Fu Panda“

Gledanje filma odvijalo se u prostorijama čitaonice Gradske knjižnice Pregrada i filmu su se mogli pridružiti svi koji su bili zainteresirani – od onih najmlađih do onih najstarijih. Za

vrijeme trajanja filma, djeca su ga pozorno gledala i gledajući uživala, a nakon njega bili su počašćeni keksima.⁶⁰

4. Istraživanje o Gradskoj knjižnici Pregrada kao kulturnom centru zajednice

Posljednje poglavlje rada analizirat će anketu provedenu o Gradskoj knjižnici Pregrada, a vezanu uz to smatraju li korisnici Knjižnicu kulturnim centrom zajednice. Svako pitanje bit će analizirano i prikazano grafikonom. Glavna pretpostavka od koje se polazi je da je Gradska knjižnica Pregrada kulturni centar zajednice, odnosno kulturni centar grada Pregrade.

4.1. Metodologija

Kao polazište za istraživanje provedena je anketa na reprezentativnom uzorku korisnika Gradske knjižnice Pregrada. Anketa se provodila u razdoblju od 11. veljače do 11. travnja 2015. godine u posudbenom dijelu knjižnice. Anketa je bila anonimna što je bilo naglašeno u uvodnom tekstu ankete, a nakon ispunjavanja anketni upitnik ubacivan je u zatvorenu kutiju izloženu na stolu za posudbu i povrat građe.

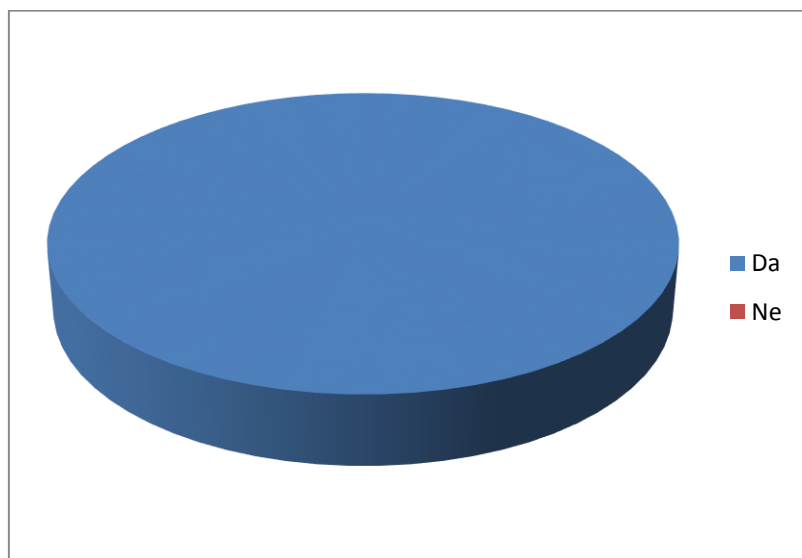
4.2. Anketa

Anketni upitnik sastojao se od 7 pitanja na zaokruživanje. Kod svih pitanja bila je mogućnost jednog odgovora, osim kod trećeg pitanja gdje su korisnici mogli zaokružiti više odgovora. Podijeljeno je ukupno 74 upitnika.

⁶⁰ Isto.

4.3. Rezultati istraživanja

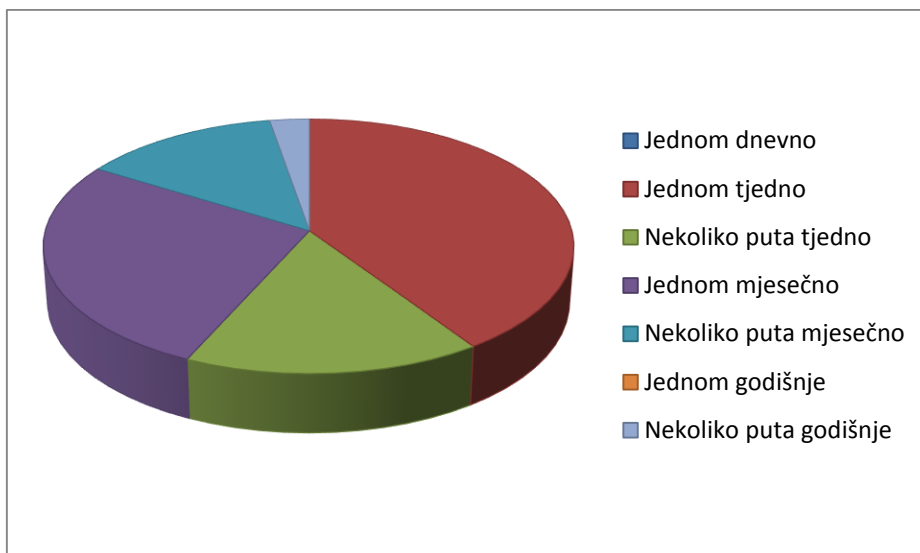
1. *Jeste li učlanjeni u Gradsku knjižnicu Pregrada?*

Grafikon 1. Koliko ispitanika su korisnici Gradske knjižnice Pregrada

Prvim pitanjem postavljenim u anketi željelo se saznati jesu li sve osobe koje ispunjavaju anketu korisnici Gradske knjižnice Pregrada ili knjižnicu posjećuju i osobe koje nisu njeni korisnici. Upitnikom se saznalo da su svi ispitani, njih 74 korisnici knjižnice.

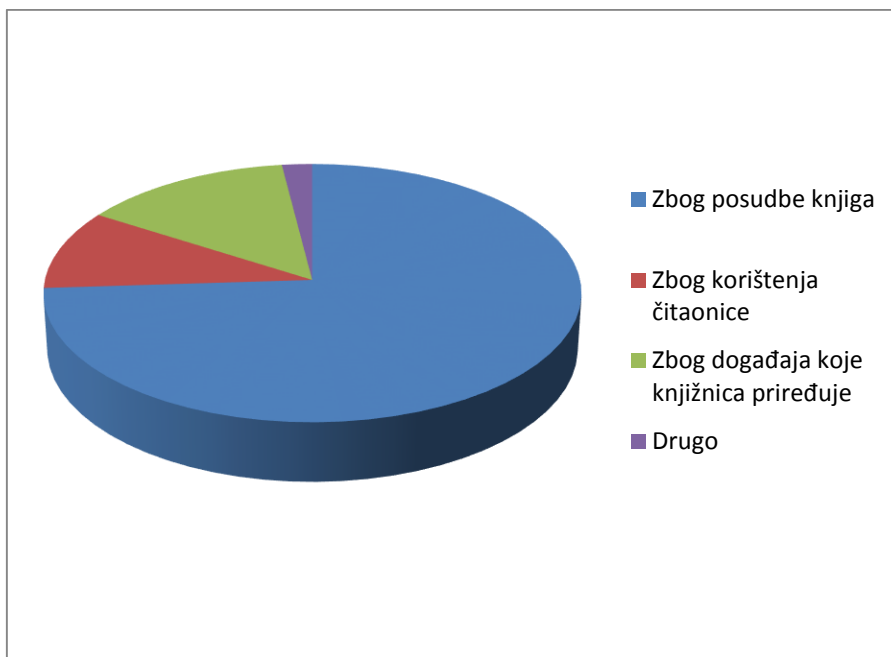
2. *Koliko često, otprilike, posjećujete Gradsku knjižnicu Pregrada?*

Grafikon 2. Redovitost posjeta Gradske knjižnice Pregrada

Dobiveni rezultati iz ovog pitanja pokazuju nam koliko često korisnici posjećuju Gradsku knjižnicu Pregrada. Iz drugog grafikona možemo vidjeti da većina ispitanika, njih 30 (41%) Gradsku knjižnicu posjećuje jednom tjedno, a njih 20 (27%) u knjižnicu dolazi jednom mjesečno. Nekoliko puta tjedno u knjižnicu dolazi 12 ispitanika (16%), a nekoliko puta mjesečno knjižnicu posjećuje 10 ispitanika (14%). Preostala 2 ispitanika u knjižnicu dolazi nekoliko puta godišnje.

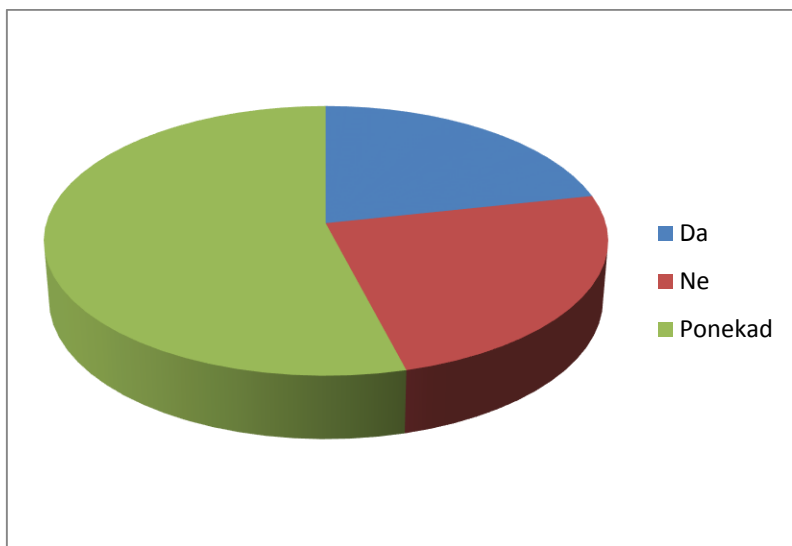
3. Zbog čega najčešće posjećujete Gradsku knjižnicu Pregrada?

Grafikon 3. Razlog dolaska u Gradsku knjižnicu Pregrada

Treće pitanje anketnog upitnika odnosi se na razlog zbog kojeg korisnici najčešće dolaze u knjižnicu. Ponuđena su 4 odgovora i mogućnost odabira više odgovora. Od 74 ispitanika svi ispitanici (100%) odgovorili su da u knjižnicu dolaze zbog posudbe knjiga. S obzirom na mogućnost više odgovora, njih 14 odgovorilo je da osim zbog posudbe knjiga, dolaze i zbog događaja koje knjižnica priređuje. Nadalje, 10 ispitanika dolazi u knjižnicu i zbog korištenja čitaonice (čitanja novina, časopisa, enciklopedija), a 2 ispitanika kao svoj odgovor zaokružili su četvrti ponuđeni odgovor „Drugo“, ali nisu naveli što pod tim odgovorom podrazumijevaju.

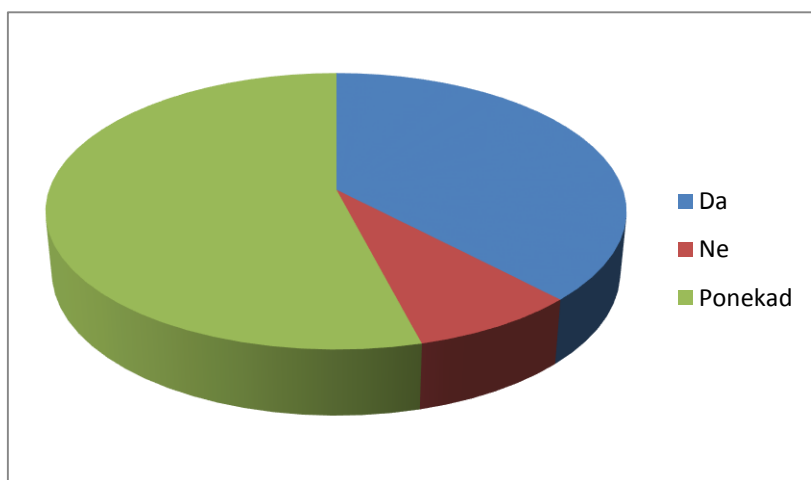
4. *Ovisi li Vaš dolazak u Gradsku knjižnicu o kulturnim događajima (izložbe, promocije knjiga, edukativne radionice, koncerti...) koji se u njoj održavaju?*

Grafikon 4. Ovisi li dolazak korisnika u knjižnicu o kulturnim događajima koji se u njoj održavaju

Pitanje broj 4 odnosi se na to ovisi li dolazak korisnika u Gradsku knjižnicu Pregrada o kulturnim događajima koji se u njoj održavaju. Većina ispitanika, njih 40 (54%) odgovorila je da njihov dolazak ponekad ovisi o kulturnim događajima, njih 18 (24%) odgovorilo je da njihov dolazak u knjižnicu ne ovisi o kulturnim događajima, a 16 ispitanika (22%) potvrdilo je da dolazak u knjižnicu ovisi o kulturnim događajima, odnosno izložbama, promocijama knjiga, edukativnim radionicama, koncertima i slično.

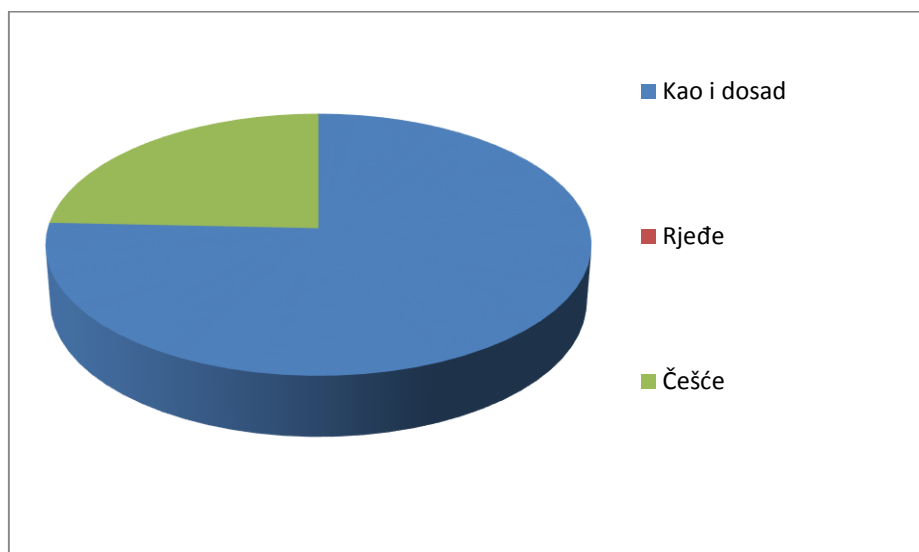
5. *Posjećujete li kulturne događaje (izložbe, promocije knjiga, edukativne radionice, koncerti...) koji se odvijaju u Gradskoj knjižnici Pregrada?*

Grafikon 5. Posjećenost kulturnih događaja održanih u knjižnici

Peto pitanje provedenog upitnika odnosi se na posjećenost kulturnih događaja koji se održavaju u Gradskoj knjižnici Pregrada. Od 74 ispitanika (54%), njih 40 (28%) ponekad posjećuje kulturne događaje, njih 28 izrazilo se da stalno posjećuju kulturne događaje, a njih 6 (8%) uopće ne posjećuje kulturne događaje koje knjižnica organizira.

6. *Po Vašem mišljenju, koliko često bi se u Knjižnici trebali održavati različiti kulturni događaji?*

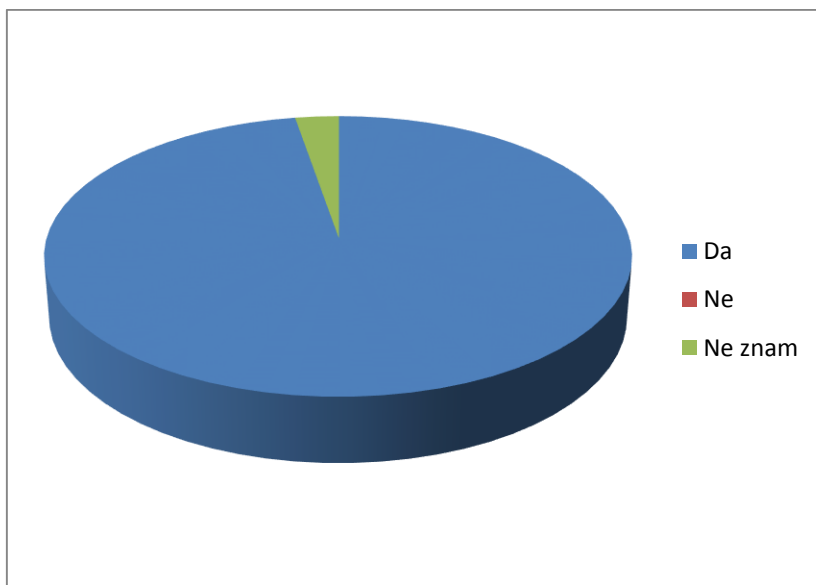

Grafikon 6. Mišljenje

korisnika o održavanju kulturnih događaja u knjižnici

Na ovo pitanje koje ispituje mišljenje korisnika o tome koliko često bi se u Gradskoj knjižnici Pregrada trebali održavati kulturni događaji, 56 ispitanika odgovorilo je da bi se trebali održavati kao i dosad, a 18 ispitanika da bi se trebali održavati češće. Još su bili ponuđeni odgovori „Rjeđe“ i „Knjižnica nije mjesto na kojem bi se trebali održavati kulturni događaji“, ali njih nijedan ispitanik nije zaokružio.

7. *Smatrate li Gradsku knjižnicu Pregrada kulturnim centrom grada Pregrade?*

Grafikon 7. Je li Gradska knjižnica Pregrada kulturni centar grada Pregrade

Posljednje pitanje anketnog upitnika odnosi se na to smatraju li korisnici Gradsku knjižnicu Pregrada kulturnim centrom grada Pregrade. Od 74 ispitanika njih 72 (97%) odgovorilo je da, a 2 ispitanika (3%) zaokružili su ne znam. Odgovor „Ne“ ostao je nezaokružen.

4.4. Rasprava

Rezultati ankete su pokazali da korisnici smatraju Gradsku knjižnicu Pregrada kulturnim centrom zajednice i time potvrdili glavnu pretpostavku ovog istraživanja.

Prilikom izrade anketnog upitnika, autorica je smatrala da će neki od sudionika ankete biti građani grada Pregrade, ali ne i korisnici Gradske knjižnice Pregrada kako bi se vidjelo dolazi li u knjižnicu netko tko nije korisnik i dolazi li možda isključivo zbog kulturnih događanja koje knjižnica organizira. Ipak, anketa je pokazala da su sve osobe koje su ispunjavale anketu korisnici Gradske knjižnice Pregrada.

Pitanjima postavljenima u anketi željelo se vidjeti koliko često korisnici posjećuju Gradsku knjižnicu Pregrada i koji je razlog o kojemu ovisi njihov posjet knjižnici. Najveći broj korisnika knjižnicu posjećuje jednom tjedno, a najveći razlog tome je posudba knjiga. Tako su ispitanici koji u knjižnicu dolaze jednom tjedno kao glavni razlog dolaska naveli posudbu knjiga, ali i korištenje čitaonice, dok su ispitanici koji u knjižnicu dolaze nekoliko puta tjedno

kao glavni razlog naveli posudbu knjiga. Osobe koje u knjižnicu dolaze jednom i nekoliko puta mjesečno kao glavni razlog navele su posudbu knjiga, ali i događaje koje knjižnica organizira. Ispitanici koji posjećuju knjižnicu nekoliko puta godišnje to rade samo zbog posudbe knjiga.

Nadalje, velikom broju ispitanika, odnosno korisnika Gradske knjižnice Pregrada dolazak u Knjižnicu ponekad ovisi o kulturnim događajima koji se u njoj odvijaju. S obzirom na to da se jako mali broj ispitanika izjasnio da u Knjižnicu dolazi zbog događaja koje Knjižnica organizira, može se zaključiti da korisnici zaista samo ponekad posjećuju kulturna događanja, ovisno o preferencijama.

Velik broj korisnika izjasnio se kako stalno posjećuje kulturne događaje koje Knjižnica organizira što je za Knjižnicu vrlo dobro s obzirom na to da se u njoj često organiziraju razni kulturni događaji. Ipak, većina ispitanih korisnika Gradske knjižnice izjasnila se da na kulturne događaje dolazi ponekad.

Posljednja dva pitanja u anketi odnose se na mišljenje korisnika o Gradskoj knjižnici Pregrada. Iz analiziranih odgovora može se zaključiti da su korisnici zadovoljni redovitošću održavanja kulturnih događaja u Knjižnici zato što je velika većina njih odgovorila da bi se trebali održavati kao i dosad, ali bilo je i onih koji smatraju da bi se kulturni događaji trebali održavati češće. Dakle, Gradska knjižnica Pregrada zaista jest kulturni centar lokalne zajednice što dokazuje činjenica da 97% ispitanih korisnika smatra Knjižnicu kulturnim centrom grada Pregrade.

Proučavajući rezultate ankete može se zaključiti da Gradska knjižnica Pregrada zadovoljava potrebe korisnika. S obzirom na to da je grad Pregrada malen, pa tako i Gradska knjižnica, sasvim je razumljivo da svi ispitanici najviše dolaze u Knjižnicu zbog posudbe knjiga s obzirom na to da je to jedina takva Knjižnica u kraju. S druge strane, začuđuje podatak da tako mali broj korisnika stalno dolazi na kulturne događaje u Knjižnicu zato što su u gradu Pregradi kulturni događaji rijetkost. Upravo zato što su u Pregradi kulturni događaji rijetki, autorica ankete smatrala je da će se više korisnika izjasniti da posjećuju sve kulturne događaje. Ipak, zadovoljavajući je podatak da većina ispitanika Knjižnicu smatra kulturnim centrom zajednice jer ona to zaista jest, upravo zbog rijetkosti održavanja kulturnih događaja u gradu, što autorica iz iskustva može potvrditi.

5. Zaključak

Narodne knjižnice ustanove su koje osiguravaju lokalni pristup znanju. One pružaju razne usluge svojim korisnicima bez obzira na različite okolnosti u kojima se nalaze. Narodne knjižnice svojim korisnicima omogućuju neposredan pristup svim vrstama znanja i informacija. Za njih su svi korisnici jednaki, bez obzira na dob, spol, religiju, jezik ili bilo koje drugo obilježje. One su javni prostor u koji može ući bilo tko i upitati za uslugu ili tražiti pomoć. Narodne knjižnice moraju ispuniti određene zadaće, a postoje i brojne usluge koje knjižnice pružaju. To su posudba knjiga, igranje igrica, čitanje novina i časopisa, obrazovanje korisnika, pristup internetu i brojne druge. Neke od usluga koje narodne knjižnice pružaju imaju veliku ulogu u kulturnom razvitku zajednice, ali i pojedinca. Tako knjižnice organiziraju raznorazne kulturne aktivnosti poput izložbi, promocije knjiga, glazbene koncerte, edukativne radionice, kreativne radionice itd. U ovom radu proučavano je koje kulturne aktivnosti organizira Gradska knjižnica Pregrada i jesu li korisnici zadovoljni time što knjižnica pruža. Gradska knjižnica Pregrada relativno je mala narodna knjižnica koja svakodnevno nabavlja velik broj građe. Korisnici knjižnice izjasnili su se da su jako zadovoljni time što im knjižnica pruža i omogućuje, a to možemo vidjeti iz ankete koja je u radu provedena i pomoću grafikona prikazanih u četvrtom poglavlju. Gradska knjižnica Pregrada često organizira aktivnosti za djecu i odrasle, te potiče svoje korisnike da pokažu što mogu i znaju. Glavni cilj istraživanja provedenog u sklopu ovog diplomskog rada bio je dokazati da je Gradska knjižnica Pregrada kulturni centar lokalne zajednice, što je i dokazano. Odgovori na pitanja postavljena u anketi bili su i više nego zadovoljavajući i ispitanici koji su ujedno i korisnici Knjižnice izjasnili su se da Knjižnicu smatraju kulturnim centrom grada Pregrade.

Kao članica i korisnica Gradske knjižnice Pregrada, ali i osoba koja često pomaže radu Knjižnice smatram da su rezultati provedenog istraživanja istiniti i odlični i jako sam zadovoljna. Gradska knjižnica Pregrada svojim radom omogućuje korisnicima upoznavanje s aktivnostima i kulturnim događajima koje inače vjerojatno ne bi imali priliku vidjeti s obzirom na to da se u Pregradi takvi događaji izvan knjižnice jako rijetko organiziraju. Upravo zbog toga pretpostavka ovog rada je da je Gradska knjižnica Pregrada kulturni centar lokalne zajednice. No, osim što Knjižnica uspješno odrađuje svoj posao u kulturnom aspektu, moram napomenuti da je trud zaposlenih knjižničarki vidljiv i u ostalim dijelovima i

uslugama koje knjižnica pruža. Primjerice, Knjižnica svakodnevno nabavlja nove naslove knjiga koje su popularne među korisnicima i koje korisnici potražuju. Osim toga, Knjižnica nabavlja i igračke za djecu te računalne igrice. Također, Gradska knjižnica Pregrada vrlo je aktivna na Facebooku, društvenoj mreži koju koristi puno ljudi, što je vrlo bitno jer se na taj način reklamira, ali i komunicira sa svojim korisnicima.

6. Literatura

1. Bawden, David. Otvoreno društvo i knjižnice. // Slobodan pristup informacijama u službi kulturnog razvitka : zbornik radova / uredile Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2002.
2. Ciceran, Iva. Gradska knjižnica – dnevni boravak grada. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 53, 3/4(2010), str. 172 – 176.
3. Čitateljski klub za odrasle. URL: http://www.nkc-sisak.hr/?page_id=4254/ (1.5.2015.)
4. Dopuna IFLA-inog Manifesta. // IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. 2. hrvatsko izd. (prema 2. izmijenjenom izd. izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 118 – 119.
5. Dragija Ivanović, Martina. Vrednovanje utjecaja narodnih knjižnica na lokalnu zajednicu. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 55, 1(2012), str. 83 – 100.
6. Đukec Kero, Ivančica; Nebesny, Tatjana. Knjižnice grada Zagreba u kulturnom i društvenom životu metropole. // Slobodan pristup informacijama : 9. okrugli stol : zbornik radova / uredile Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Str. 41 – 49.
7. Gradska knjižnica Marka Marulića. Izložbe i izlagači u 2013. URL: http://www.gkmm.hr/izlozbe_2013.htm (1.5.2015.)
8. Gradska knjižnica Marka Marulića. Odjel za djecu i mlade. URL: http://www.gkmm.hr/odjel_za_djecu_i_mlade.htm (1.5.2015.)
9. Gradska knjižnica Marka Marulića. 4. okrugli stol o zavičajnosti u knjigama za djecu i mlade. URL: http://www.gkmm.hr/cetvrti_okrugli_stol_o_zavicajnosti_u_knjigama_za_djecu_i_mlade.htm (1.5.2015.)
10. Gradska knjižnica Pregrada. Izvješće o radu Gradske knjižnice Pregrada za 2013. godinu. URL: <http://www.pregrada.hr/content/izvje%C5%A1%C4%87e-o-radu-gradske-knji%C5%BEnice-pregrada-za-2013-godinu> (10.5.2015.)

11. Gradska knjižnica Pregrada je na Facebooku. URL:
<https://www.facebook.com/gradska.knjiznica.pregrada> (1.5.2015.)
12. Gradska knjižnica Zadar. Natječaj za projekte otočnih udruga. URL:
<http://www.gkzd.hr/?q=hr/content/natje%C4%8Daji-za-projekte-oto%C4%8Dnih-udruga> (1.5.2015.)
13. Gretić, Draženka. Osobni intervju. 27.3.2015.
14. Hrvatsko knjižničarsko društvo. Skupovi. URL:
<http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/171/> (1.5.2015.)
15. IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. 2. hrvatsko izd. (prema 2. izmijenjenom izd. izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.
16. IFLA-in i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice. // IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. 2. hrvatsko izd. (prema 2. izmijenjenom izd. izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.
17. Knjižnice grada Zagreba: knjižnica Savica: informatička radionica. URL:
<http://www.kgz.hr/default.aspx?id=795> (1.5.2015.)
18. Lijepe godine, naše i vaše. // Pregrada.hr. URL:
<http://arhiva.pregrada.hr/story.php?id=302> (18.5.2015.)
19. Mataga Tintor, Arijana. Razlike u percepciji lokalne zajednice i prevencije poremećaja u ponašanju između ključnih ljudi s obzirom na spol. // Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja 42,2(2006), str. 83-100. Dostupno i na:
http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=25777 (29.4.2015.)
20. Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac Sisak. Čitateljski klub za odrasle. URL:
http://www.nkc-sisak.hr/?page_id=4254/ (1.5.2015.)

21. Narodne knjižnice u funkciji cjeloživotnog učenja : iz newslettera AMPEU, 28.3.2010.
URL: <http://pogledkrozprozor.wordpress.com/2010/03/28/narodne-knjiznice-u-funkciji-cjelozivotnog-ucenja-iz-newslettera-ampeu/> (1.5.2015.)
22. Popadić, Rade. U petak se u Pregradi otvara Crometeo izložba fotografija „Meteorološki kontrasti 4“, 6.11.2014. URL: <http://crometeo.hr/u-petak-se-u-pregradi-otvara-crometeo-izlozba-fotografija-meteoroloski-kontrasti-iv/> (5.5.2015.)
23. Pšenica, Davorka. Kulturni programi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu – mostovi prema javnosti. // Slobodan pristup informacijama : 9. okrugli stol : zbornik radova / uredile Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Str. 26 – 40.
24. Sajam usporednih starih i novih uporabnih predmeta. // Pregrada.hr. URL: <http://arhiva.pregrada.hr/story.php?id=306> (18.5.2015.)
25. Smallwood, Carol. Creative management of small public libraries in the 21st century. Lanham : Rowman & Littlefield, 2015.
26. Smjernice za informacijsku pismenost u cjeloživotnom učenju : završna verzija / Jesús Lau. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.
27. Stričević, Ivanka; Čunović, Kristina. Knjižnične usluge za djecu rane dobi i roditelje u Hrvatskoj. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 56, 3(2013), str. 47 – 66.
28. Špiranec, Sonja; Banek Zorica, Mihaela. Informacijska pismenost : teorijski okvir i polazišta. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2008.
29. Tomašević, Nives; Kovač, Miha. Knjiga, tranzicija, iluzija. Zagreb : Naklada Ljevak, 2009.
30. Zlatar Violić, Andrea. Knjižnice – prostori javnosti i komunikacije. // Slobodan pristup informacijama : 9. okrugli stol : zbornik radova / uredile Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Str. 3 – 9.

7. Dodaci

Dodatak 1.

Anketa

Molim Vas da ispunite anketu vezanu uz Gradsku knjižnicu Pregrada, a potrebnu za izradu diplomskog rada. Anketa je anonimna. Hvala!

1. Jeste li učlanjeni u Gradsku knjižnicu Pregrada?
 - a) Da
 - b) Ne
2. Otprilike, koliko često posjećujete Gradsku knjižnicu Pregrada?
 - a) Jednom dnevno
 - b) Jednom tjedno
 - c) Jednom mjesečno
 - d) Nekoliko puta mjesečno
 - e) Jednom godišnje
 - f) Nekoliko puta godišnje
3. Zbog čega najčešće posjećujete Gradsku knjižnicu Pregrada?
 - a) Zbog posudbe knjiga
 - b) Zbog korištenja čitaonice (čitanja novina, časopisa, enciklopedija...)
 - c) Zbog događaja koje knjižnica priređuje
 - d) Drugo
4. Ovisi li Vaš dolazak u Gradsku knjižnicu o kulturnim događajima (izložbe, promocije knjiga, edukativne radionice, koncerti...) koji se u njoj održavaju?
 - a) Da
 - b) Ne
 - c) Ponekad
5. Posjećujete li kulturne događaje (izložbe, promocije knjiga, edukativne radionice, koncerti...) koji se odvijaju u Gradskoj knjižnici Pregrada?
 - a) Da
 - b) Ne
 - c) Ponekad

6. Po Vašem mišljenju, koliko često bi se u Knjižnici trebali održavati različiti kulturni događaji?
- a) Kao i dosad
 - b) Rjeđe
 - c) Češće
 - d) Knjižnica nije mjesto u kojem bi se trebali održavati kulturni događaji
7. Smatrate li Gradsku knjižnicu Pregrada kulturnim centrom grada Pregrade?
- a) Da
 - b) Ne
 - c) Ne znam